

RÉTSÁG VÁROS ÖNKORMÁNYZATÁNAK KÉPVISELŐ-TESTÜLETE

Tárgyalja: PVB
Képviselő-testület

nyílt ülés

ELŐTERJESZTÉS a képviselő-testület 2010. december 16-i rendes ülésére

TÁJÉKOZTATÓ KÉPVISELŐI ÖSSZEFÉRHETETLENSÉGRŐL

1. A TÁRGYALANDÓ TÉMAKÖR TÁRGYILAGOS ÉS TÉNYSZERŰ BEMUTATÁSA

Tisztelt Képviselő-testület!

A 2010.november 25-én megtartott közmeghallgatáson a lakosság részéről bejelentés történt, hogy a megválasztott képviselők összeférhetlenségi vizsgálatát végezze el az arra illetékes.

A bejelentő azt is kérte, hogy kérjünk állásfoglalás a Közigazgatási Hivataltól e tárgyban. Erre azért nem volt lehetőség, mert a Közigazgatási Hivatal csak konkrétan megnevezett képviselő esetében, egyedileg tud állást foglalni a személyére vonatkozó ismeretek birtokában.

Polgármester úr felkérésére dr. Szabó Sándor ügyvéd úr jogi állásfoglalást készített, amelyben részletesen kitér az összeférhetlenségi eljárás rendjére is, ezért azt külön nem részletezem.

A választások idején a Közigazgatási Hivatal jelezte, hogy a Belügyminisztérium megjelent egy módszertani ajánlás, amely az összeférhetlenségre vonatkozó a helyi önkormányzati képviselők jogállásának egyes kérdéseiről szóló 2000.évi XCVI. törvény 5.§-ában foglalt összeférhetlenségi szabályok részletes magyarázatára, értelmezésére is kiterjed. Az alakuló ülésen megválasztott képviselők figyelmét felhívtam arra, hogy mindenki köteles jelezni, ha vele szemben összeférhetlenségi ok fennáll, illetőleg az összeférhetlenségi ok megszüntetésére 30 napon belül köteles intézkedni.

Mivel a bejelentés név nélkül történt, ezért konkrét ügyben konkrét képviselő tekintetében nem tudjuk vizsgálni az összeférhetlenséget, ezért az előzőekben hivatkozott módszertani ajánlást mellékleten megküldöm, és tisztelettel kérek minden képviselőt arra, hogy szíveskedjék a mellékelt nyomtatványon haladéktalanul, de legkésőbb 2010.december 14-én 16 óráig nyilatkozni arról, hogy a melléklet belügyminisztériumi állásfoglalás ismeretében összeférhetlenség fennáll-e, valamint ha van ilyen, akkor ennek megszüntetéséről törvényes határidőn intézkedik.

Tájékoztatom továbbá, hogy a képviselői összeférhetlenségi szabályok az önkormányzat bizottságainak valamennyi, tehát külsős tagjaira is vonatkoznak, ezért az előző tartalmú nyilatkozat bekérése tőlük is indokolt.

Az összeférhetlenség megállapításának kezdeményezését követő 30 napon belül a képviselő-testület határozattal dönt az összeférhetlenségről.

2.) ELŐZMÉNYEK, KÜLÖNÖSEN A TÉMÁBAN HOZOTT KORÁBBI TESTÜLETI DÖNTÉSEK, AZOK VÉGREHAJTÁSA

3.) JOGSZABÁLYI HÁTTÉR

a helyi önkormányzati képviselők jogállásának egyes kérdéseiről szóló 2000.évi XCVI. törvény 1.) pontban részletezve

4.) HATÁROZATI JAVASLAT

Rétság, 2010. december 10.

Előterjesztő:

M e z ő f i Zoltán
polgármester

Az előterjesztés szabályszerű, a határozati javaslat jogszabálysértést nem tartalmaz.

Fejes Zsolt
jegyző

NYILATKOZAT

Kijelentem, hogy nincs olyan tisztségem, amely összeférhetetlen a képviselői megbízással, illetőleg összeférhetlenség esetén a képviselői megbízással összeférhetetlen tisztségemről törvényes határidőn belül lemondok.

saját kezű aláírás

Dr. Szabó Sándor ügyvéd
2651 Rétság, Rákóczi út 20.

Városi Önkormányzat
Polgármesteri Hivatala
Mezőfi Zoltán
polgármester
Rétság

2010. NOV. 29.

1352

Tisztelt Polgármester Úr!

Felhívására, a képviselői összeférhetlenséggel kapcsolatos jogszabályi rendelkezésekről az alábbiakban tájékoztatom:

A helyi önkormányzati képviselők jogállásának egyes kérdéseiről szóló 2000. évi XCVI. törvény 1. § (1) bek. szerint az önkormányzati képviselő megbízatása, jogai és kötelezettségei a megválasztásával keletkeznek és a megbízatás megszűnésével szűnnek meg. Az önkormányzati képviselő a képviselő-testület alakuló ülésén esküt tesz és erről okmányt ír alá.

A képviselő megbízatása megszűnik - egyebek mellett - az összeférhetlenség kimondásával vagy a képviselő lemondásával is. (tv. 2. § c -d./ pontja)

A képviselői összeférhetlenség egyes eseteit tételesen a tv. 5.§-a tartalmazza.

Az önkormányzati képviselő nem lehet:

- a./ központi államigazgatási szerv köztisztviselője,
- b./ közigazgatási hivatal vezetője, köztisztviselője, továbbá annak a területi, helyi államigazgatási szervnek a köztisztviselője, amelynek feladatkörébe az adott önkormányzatot érintő ügyek tartoznak és illetékessége az önkormányzatra kiterjed,
- c./ jegyző (főjegyző, körjegyző), aljegyző, továbbá ugyanannál az önkormányzatnál a képviselő-testület hivatalának köztisztviselője,
- d./ a területileg illetékes területfejlesztési tanács munkaszervezetének munkavállalója,
- e./ -
- f./ kuratóriumi tagság kivételével a képviselő-testület által létrehozott közalapítvány kezelő szervének tisztségviselője,
- g./ a képviselő-testület által alapított önkormányzati vállalat vezérigazgatója, vezérigazgató-helyettese, igazgatója, igazgatóhelyettese, igazgatótanácsának, vezető testületének tagja,
- h./ az önkormányzat tulajdoni részesedésével működő gazdasági társaság vezető tisztségviselője, igazgatótanácsának, igazgatóságának vagy vezető testületének, valamint a társasággal munkaviszonyban vagy munkavégzésre irányuló más jogviszonyban álló vezetője (vezérigazgatója),
- i./ az önkormányzat tulajdoni részesedésével működő gazdasági társaság által alapított gazdasági társaság vezérigazgatója, vezérigazgató-helyettese, igazgatója, igazgatóhelyettese, igazgatótanácsának, igazgatóságának vagy vezető testületének tagja,

j./ helyi és körzeti műsorszolgáltató, lapkiadó, lapterjesztő vezetője, vezető testületének tagja, ügyvezetője, ezek vezető állású alkalmazottja.

A Belügyminisztérium Önkormányzati Feladatok Főosztálya és a KIM Választási Főosztálya által „az önkormányzati képviselők és a polgármesterek összeférhetlenségi szabályainak alkalmazásához” kidolgozott és a 2010. szeptember 1-i állapot szerint az interneten megtalálható módszertani ajánlása II. fejezet 1 - 9. pontjában tételesen vizsgálja az önkormányzati képviselők összeférhetlenségének eseteit. A 21. oldalas módszertani ajánlás 1-8. oldalát jelen feljegyzésem mellékleteként csatolom, mivel a tárgyhoz leginkább ezek a részek kapcsolódnak.

Az összeférhetlenségi eljárás rendjét a tv. 8-9.§§ szabályozzák.

Eszerint: az önkormányzati képviselő a vele szemben fennálló összeférhetlenségi okot köteles haladéktalanul bejelenteni a polgármesternek (8.§ (1) bek.), megbízólevele átvételét, illetve az összeférhetlenség keletkezését vagy annak a képviselő tudomására jutását követő 30 napon belül köteles a vele szemben fennálló összeférhetlenségi okot megszüntetni, az összeférhetlen tisztségről való lemondását írásban benyújtani és annak másolatát átadni a polgármesternek. (8.§ (2) bek.)

A 9.§ szerint az önkormányzati képviselő összeférhetlenségének megállapítását bárki kezdeményezheti a polgármesternél, aki az összeférhetlenség kezdeményezését az SZMSZ-ben meghatározott bizottságnak adja át kivizsgálásra, majd a képviselő-testület a következő ülésén, de legkésőbb az összeférhetlenség megállapításának kezdeményezését követő 30 napon belül határozattal dönt az összeférhetlenségről.

A tv. 10.§ (1) bek. szerint az érintett önkormányzati képviselő az összeférhetlenséget megállapító képviselő-testületi határozat felülvizsgálatát kérheti – jogszabálysértésre hivatkozással – a határozat kézhezvételét követő 8 napon belül a fővárosi/megyei bíróságtól. A bíróság a kérelemről 30 napon belül nem peres eljárásban, 3 hivatásos bíróból álló tanácsban határoz, eljárása során az érintetteket meghallgathatja, döntése ellen további jogorvoslatnak, felülvizsgálatnak nincs helye. (10.§ (2) bek.)

Amennyiben a képviselő-testület nem dönt az összeférhetlenségről vagy döntése jogszabálysértő, a közigazgatási hivatal a fővárosi/megyei bíróságnál kezdeményezheti az önkormányzati képviselő összeférhetlenségének kimondását. A bíróság nemperes eljárásban határoz, döntése ellen az érintett önkormányzati képviselő és a közig. hivatal 8 napon belül fellebbezést nyújthat be. A fellebbezést a másodfokú bíróság (az Ítéltábla) 3 napon belül elbírálja, döntése ellen felülvizsgálatnak nincs helye. A törvény 11.§ (2) bekezdése a képviselő-testület bizottságának nem képviselő tagjára vonatkozóan is ugyanazon jogszabályi előírásokat érvényesíti, mint a képviselőkre azzal, hogy amennyiben 30 napon belül nem szünteti meg az összeférhetlenségi okot, a képviselő-testület a határidő lejártát követő ülésén köteles az érintett bizottsági tagságát megszüntetni.

Rétság, 2010. november 28.

Tisztelettel

BELÜGYMINISZTERIUM

MÓDSZERTANI AJÁNLÁS

AZ ÖNKORMÁNYZATI KÉPVISELŐK ÉS A POLGÁRMESTEREK ÖSSZEFÉRHETETLENSÉGI SZABÁLYAINAK ALKALMAZÁSÁHOZ

Az összeférhetlenség jogintézményével a jogalkotó – a közelet tisztasága érdekében – kizárni kívánja a különböző okból össze nem egyeztethetőnek, nem folytathatóknak ítélt tevékenységek együttes gyakorlását.

Az összeférhetlenség szabályait többféleképpen lehet csoportosítani, azonban alapvetően két nagy csoport képezhető az összeférhetlenségi esetkörök tekintetében.

Az első csoportot az érintett tisztségre (polgármesteri vagy képviselői) vonatkozó jogszabályok állapítják meg (a helyi önkormányzatokról szóló 1990. évi LXV. törvény (a továbbiakban: Ötv.), illetve a helyi önkormányzati képviselők jogállásának egyes kérdéseiről szóló 2000. évi XCVI. törvény (a továbbiakban: Ökjt.)).

A második nagy csoportba az adott tevékenység szakmai szabályait megállapító, ágazati jogszabályok által meghatározott összeférhetlenségi esetek tartoznak. Ezen esetkörök tekintetében, megállapítható, hogy az összeférhetlenség vizsgálata nem képviselő-testületi hatáskörbe tartozik, hanem az adott tisztség tekintetében a munkáltatói jogkör gyakorlójának, valamint az érintettnek a kötelezettsége.

Ez az összeállítás a tisztségek és foglalkozások esetében felmerülő összeférhetlenség eseteit tekinti át.

A tisztségen belül különbség tehető:

- települési (fővárosi kerületi), illetve megyei, fővárosi önkormányzati képviselő;
 - polgármester, főpolgármester (alpolgármester, főpolgármester-helyettes, megyei közgyűlés elnök, alelnök), (a továbbiakban együtt: polgármester);
- vonatkozásában fennálló összeférhetlenségi szabályok között.

A jellemző foglalkozások:

- bírák, ügyészek, igazságügyi és ügyészségi alkalmazottak;
 - fegyveres szervek hivatásos állományú tagjai;
 - köztisztviselők;
 - közalkalmazottak;
 - egyéb tisztségek, megbízások
- szerint csoportosítottuk.

Az Ötv. és a polgármesteri tisztség ellátásának egyes kérdéseiről és az önkormányzati képviselők tiszteletdíjáról szóló 1994. évi LXIV. törvény módosításáról szóló 2010. évi LXVIII. törvény lehetőséget ad a képviselő-testületnek arra, hogy a nem képviselő-testület tagjai közül válasszon alpolgármestert (főpolgármester-helyettest, alelnököt). Ezen alpolgármester ugyan

nem lesz a képviselő-testület (közgyűlés) tagja, de jogállására az alpolgármesterre vonatkozó szabályokat kell alkalmazni, így rá az alpolgármesterre megállapított összeférhetlenségi okok vonatkoznak.

A foglalkozási csoportokkal összefüggő összeférhetlenségi esetek két nagy csoportra oszthatók.

Néhány esetben az összeférhetlenséget az ágazati törvény szünteti meg úgy, hogy a megválasztott képviselő, polgármester szolgálati viszonya megválasztásával megszűnik. Összeférhetlenségi időszakról ebben az esetben valójában nem beszélhetünk, a két jogviszony egyidejűleg nem áll fenn.

Az esetek többségében az összeférhetlenség feloldható, feloldandó, az érintett személy eldönti, hogy a két – jogszabály által meghatározott – összeegyeztethetetlen tevékenység (tiszttség, beosztás) közül melyiket választja.

I. A települési képviselő/polgármester jelöltekre vonatkozó szabályok

A választási eljárásról szóló 1997. évi C. törvény 52. § (2) bekezdés c) pontja szerint a jelölt nyilatkozik arról, hogy nincs olyan tisztsége, amely összeférhetetlen a képviselői vagy polgármesteri megbízatással, illetőleg megválasztása esetén arról lemond.

A jelöltség időtartama alatt ténylegesen nem áll fenn összeférhetlenség, a megválasztásig annak csak veszélye állapítható meg. Bizonyos foglalkozást űzők esetében azonban egyes jogszabályok már a jelöltség elfogadásától tartalmazznak bizonyos korlátozásokat. Az alábbiakban ezeket a korlátozásokat ismertetjük.

- Ha a *bíró* önkormányzati képviselői, vagy polgármesteri választáson **jelöltetni** kívánja magát, köteles e szándékát - legkésőbb a jelöltkénti indulásának a választási szervnél való bejelentését követő napig - a munkáltatói jogkör gyakorlójának bejelenteni. A bejelentéstől a választás eredményének közzétételéig, illetőleg megválasztása esetén mandátuma igazolásáig a bíró szolgálati viszonya szünetel. A szünetelés időtartama szolgálati viszonyban töltött időnek minősül. (1997. évi LXVII. tv. 56/A. § (1) bekezdés)

- Ha az *ügyész, az ügyészségi titkár, fogalmazó és ügyészségi nyomozó* önkormányzati képviselői, vagy polgármesteri választáson **jelöltetni** kívánja magát, köteles e szándékát - a jelöltkénti indulásnak a választási szervnél való bejelentését követő napig - a munkáltatói jogkör gyakorlójának bejelenteni. A bejelentéstől a választás eredményének közzétételéig, illetőleg megválasztása esetén mandátuma igazolásáig az ügyész szolgálati viszonya szünetel. A szünetelés időtartama szolgálati viszonyban töltött időnek minősül. (1994. évi LXXX. tv. 40. § (1) bekezdés, illetve 87. § (2) bekezdés)

- A Magyar Honvédség szerződéses állományú katonái lehetnek képviselőjelöltek, a képviselőjelöltség idején szolgálati viszonyuk azonban szünetel. (2001. évi XCV. tv. 54. § (1) bekezdés)

- A polgári védelem, a vám- és pénzügyőrség, a büntetés-végrehajtási szervezet, az állami és hivatásos önkormányzati tűzoltóság hivatásos állományú tagjának szünetel a szolgálati viszonya, ha polgármesteri választáson jelöltként indul, ezen felül, ha a rendőrség vagy a polgári nemzetbiztonsági szolgálatok állományába tartozik, annak is, akit helyi és kisebbségi

önkormányzati képviselői - választáson jelöltként nyilvántartásba vettek. A szünetelés időtartama jelöltségének nyilvántartásba vételétől a választás befejezéséig, illetve megválasztása esetén a mandátuma igazolásáig tart. (1996. évi XLIII. törvény 51. § (1) bekezdés)

- A Magyar Honvédség, a Rendőrség és a nemzetbiztonsági szolgálatok hivatásos állományú tagjai szolgálati jogviszonyuk fennállása alatt és annak megszűnését vagy megszüntetését követő három évig nem indulhatnak jelöltként. (Alkotmány 40/B. § (4) bekezdés)

II. A megválasztott önkormányzati képviselőkre vonatkozó összeférhetlenségi okok a helyi önkormányzati képviselők jogállásának egyes kérdéseiről szóló 2000. évi XCVI. törvény alapján

A helyi önkormányzati képviselők összeférhetlenségét az Ökjt. 5. §-a szabályozza.

Az Ökjt. alapján az önkormányzati képviselő nem lehet:

- központi államigazgatási szerv köztisztviselője,
- a közigazgatási hivatal vezetője, köztisztviselője, továbbá annak a területi, helyi államigazgatási szervnek a köztisztviselője, amelynek feladatkörébe az adott önkormányzatot érintő ügyek tartoznak és illetékessége az önkormányzatra kiterjed,
- jegyző (főjegyző, körjegyző), aljegyző, továbbá ugyanannál az önkormányzatnál a képviselő-testület hivatalának köztisztviselője,
- a területileg illetékes területfejlesztési tanács munkaszervezetének munkavállalója,
- kuratóriumi tagság kivételével a képviselő-testület által létrehozott közalapítvány kezelő szervének tisztségviselője,
- a képviselő-testület által alapított önkormányzati vállalat vezérigazgatója, vezérigazgató-helyettese, igazgatója, igazgatóhelyettese, igazgatótanácsának, vezető testületének tagja,
- az önkormányzat tulajdoni részesedésével működő gazdasági társaság vezető tisztségviselője, igazgatótanácsának, igazgatóságának vagy vezető testületének, valamint a társasággal munkaviszonyban vagy munkavégzésre irányuló más jogviszonyban álló vezetője (vezérigazgatója),
- az önkormányzat tulajdoni részesedésével működő gazdasági társaság által alapított gazdasági társaság vezérigazgatója, vezérigazgató-helyettese, igazgatója, igazgatóhelyettese, igazgatótanácsának, igazgatóságának vagy vezető testületének tagja,
- helyi és körzeti műsorszolgáltató, lapkiadó, lapterjesztő vezetője, vezető testületének tagja, ügyvezetője, ezek vezető állású alkalmazottja.

A fentebb felsorolt összeférhetlenségi okok többsége egyértelmű, külön magyarázatot nem igényel. A felsorolás elemei közül ezért azokhoz fűzünk bővebb magyarázatot, amelyek értelmezése, gyakorlati alkalmazása problémát okozott, okozhat.

1) Az Ökjt. 5. § a) pontja szerint nem lehet önkormányzati képviselő a központi államigazgatási szerv köztisztviselője:

Az említett jogszabályhely tekintetében a központi államigazgatási szervekről, valamint a Kormány tagjai és az államtitkárok jogállásáról szóló 2010. évi XLIII. törvény 1. § (2)-(5) bekezdései alapján központi államigazgatási szervnek minősülnek:

Központi államigazgatási szerv

- a Kormány,
- a kormánybizottságok,
- a Miniszterelnökség,

- a minisztériumok,
- az autonóm államigazgatási szervek, (a Közbeszerzések Tanácsa, a Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság, a Gazdasági Versenyhivatal, a Pénzügyi Szervezetek Állami Felügyelete)
- a kormányhivatalok, (a Központi Statisztikai Hivatal, a Magyar Energia Hivatal, az Országos Atomenergia Hivatal, a Magyar Szabadalmi Hivatal)
- a központi hivatalok,
- a rendvédelmi szervek országos parancsnokságai (a rendőrség, a polgári védelem, a vám- és pénzügyőrség, a büntetés-végrehajtási szervezet, az állami és hivatásos önkormányzati tűzoltóság, a polgári nemzetbiztonsági szolgálatok).

A fentebb felsorolt szervezeteknél dolgozó köztisztviselők, illetve a kormánytisztviselők jogállásáról szóló 2010. évi LVIII. törvény (a továbbiakban: 2010. évi LVIII. tv.) értelmében a kormánytisztviselők, tehát az országban sehol nem tölthetnek be önkormányzati képviselői tisztséget.

2) Az Ökjtv. 5. § b) pontja szerint az önkormányzati képviselő nem lehet a fővárosi, megyei közigazgatási hivatal vezetője, köztisztviselője; annak a területi, helyi államigazgatási szervnek a köztisztviselője, amelynek feladatkörébe az adott önkormányzatot érintő ügyek tartoznak, és illetékessége az önkormányzatra kiterjed.

A köztisztviselők jogállásáról szóló 1992. évi XXIII. törvény (a továbbiakban: Ktv.) 21. § (1) bekezdése szerint a köztisztviselő nem lehet - törvényben meghatározott egyéb megbízásokon túl - helyi önkormányzati, kisebbségi önkormányzati képviselő annál az önkormányzatnál, amely az őt alkalmazó közigazgatási szerv illetékességi területén működik.

A Ktv. 21. § alapján tehát az is elég az összeférhetlenséghez, ha a területi, helyi államigazgatási szerv illetékességi területe kiterjed az önkormányzatra, ezért összeférhetetlen az a köztisztviselő is, aki az önkormányzatra kiterjedő illetékességi területen működő, de önkormányzatot érintő ügyekkel nem foglalkozó államigazgatási szervnél dolgozik, például a KSH területi szervének köztisztviselője.

Felmerül a kérdés, hogy lehet-e képviselő az önkormányzatra nem kiterjedő illetékességi területtel működő államigazgatási szerv köztisztviselője. Szakmai véleményünk szerint tiltó rendelkezés hiányában mindkét tisztséget betöltheti a köztisztviselő, így például egy regionális államigazgatási szerv köztisztviselője nem lehet önkormányzati képviselő az adott régióban, de lehet egy másik régióban. A közigazgatási hivatal vezetőjére és köztisztviselőjére azonban eltérő szabályok vonatkoznak, ők a közigazgatási hivatal illetékességi területén kívül sem tölthetnek be önkormányzati képviselői tisztséget.

A gyakorlatban előforduló jogértelmezési problémák miatt külön ki kell térni a falugazdász és a hatósági állatorvosi megbízatás összeférhetlenségére. A falugazdászok a megyei (fővárosi) földművelésügyi hivatal állományába tartozó köztisztviselők, így annak illetékességi területén foglalkozásuk összeférhetetlen a polgármesteri tisztséggel. A hatósági állatorvos esetében pedig az illetékességi terület gondos vizsgálatával lehet megállapítani, hogy összeférhetetlen-e adott önkormányzatnál betöltött önkormányzati képviselői tisztséggel. Amennyiben a magán-állatorvos állatorvosi hatósági feladatokat is ellát, azt a mezőgazdasági szakigazgatási szervvel (MGSZH) kötött megállapodás alapján látja el, tehát az illetékességi területet és az állatorvosként végezhető feladatokat ez a megállapodás határozza meg. Konkrét esetben e megállapodás vizsgálata szükséges annak megítélésére, hogy az állatorvosi tevékenység összeférhetetlen-e az önkormányzati képviselői megbízatással.

Sajátos esetet jelentenek a városi gyámhivatal ügyintézői. A gyermekvédelmi és gyámügyi feladat- és hatáskörök ellátásáról, valamint a gyámhatóság szervezetéről és illetékességéről szóló 331/2006. (XII. 23.) Korm. rendelet 1. § (2) bekezdése kimondja: *”A Kormány városi gyámhivatalként a mellékletben kijelölt települési önkormányzat polgármesteri hivatalának önálló feladat- és hatáskörrel rendelkező gyermekvédelmi és gyámügyi ügyintézőjét jelöli ki.”* Az összeférhetlenség szempontjából az ügyintézőt helyi államigazgatási szervnek kell tekinteni, és nem lehet olyan településen képviselő, amelyre a gyámhivatal illetékessége kiterjed.

3) Az Ökjt. 5. § c) pontja szerint az önkormányzati képviselő nem lehet jegyző (főjegyző, körjegyző), aljegyző, és a képviselő-testület hivatalának köztisztviselője.

A jogalkotó akarata arra irányult a fenti összeférhetlenségi szabály megalkotása során, hogy az államhatalmi ágak elválasztása következetesen történjen meg. Ennek érdekében az Ökjt. hivatkozott rendelkezése alapján a jegyző, főjegyző körjegyző, aljegyző sehol nem tölthet be önkormányzati képviselői tisztséget.

Más a helyzet a képviselő-testület hivatalának köztisztviselője esetében. Ebben a körben már nem kívánta a jogalkotó teljesen kizárni a köztisztviselői és az önkormányzati képviselői tisztség egyidejű betöltését, az összeférhetlenség abban az esetben áll fenn, ha a köztisztviselőt alkalmazó szerv működési területén kívánja a köztisztviselő az önkormányzati képviselői tisztséget ellátni.

A Ktv. 1. §-a szerint a képviselő-testület hivatala alatt a helyi önkormányzat képviselő-testületének hivatalát, hatósági igazgatási társulását, közterület felügyeletet, és a körjegyzőséget is érteni kell. Polgármesteri hivatal esetében a hivatal köztisztviselője csak az adott önkormányzatnál nem lehet önkormányzati képviselő. Körjegyzőség esetében értelemszerűen a körjegyzőséget alkotó önkormányzatok egyikénél sem lehet a körjegyzőség köztisztviselője önkormányzati képviselő. Hatósági igazgatási társulás keretében alkalmazott köztisztviselő a megállapodást kötő önkormányzatok egyikénél sem lehet önkormányzati képviselő. Egyéb településeken a köztisztviselő lehet önkormányzati képviselő.

4) Az Ökjt. 5. § d) pontja szerint összeférhetetlen az önkormányzati képviselői megbízással a területileg illetékes területfejlesztési tanács hivatali szervezetének munkavállalója.

A többcélú kistérségi társulások a területfejlesztésről és a területrendezésről szóló 1996. évi XXI. törvény (a továbbiakban: Ttv.) 10/G. § (1) bekezdése alapján vállalhatják a kistérségi területfejlesztési tanács feladatainak ellátását. Felmerül a kérdés, hogy ebben az esetben összeférhetetlen-e a területfejlesztési tanács feladatait ellátó többcélú társulás munkaszervezetének munkavállalója.

A Ttv. fent hivatkozott rendelkezése értelmében azokban a kistérségekben, ahol a kistérség valamennyi települési önkormányzatának részvételével külön jogszabályban meghatározott többcélú kistérségi társulás működik, a kistérségi fejlesztési tanács feladatait a többcélú kistérségi társulás láthatja el az e törvényben meghatározott feladat- és hatáskör, továbbá eljárási szabályok értelemszerű alkalmazásával. Ha a többcélú kistérségi társulás ellátja a kistérségi területfejlesztési tanács feladatait, akkor a munkaszervezetének munkavállalója – bírósági döntéssel is megerősítetten – összeférhetetlen a képviselői tisztséggel. Az összeférhetlenség fennállása szempontjából közömbös, hogy a munkaszervezetben való foglalkoztatás milyen jogviszonyban történik.

A Fejér Megyei Bíróság végzésében kimondta, hogy az Ökjt. értelmezése szempontjából megbízási szerződéssel való foglalkoztatás is munkavállalásnak minősül, függetlenül attól, hogy a felek között akár ténylegesen, akár csak a megállapodás megnevezése alapján nem a Munka törvénykönyve szerinti munkajogi jogviszony jött létre.

5) Az Ökjt. 5. § f) pontja értelmében a kuratóriumi tagság kivételével a képviselő-testület által létrehozott közalapítvány kezelő szervének tisztségviselője sem lehet önkormányzati képviselő.

Az alapítvány kezelő szervezete a kuratórium. Nem eredményez tehát összeférhetetlenséget, ha a képviselő a kuratórium tagja, de az alapító nem jelöli ki, illetve a kuratórium nem választja meg tisztségviselőnek. A 2006. évi LXV. törvény 1. §-a 2006. augusztus 24-i hatállyal hatályon kívül helyezte a Ptk. közalapítványra vonatkozó rendelkezéseit. Ez azt jelenti, hogy a törvény hatályba lépését követően az arra jogosultak közalapítványt nem alapíthatnak, ahhoz nem csatlakozhatnak, és annak alapítói joga gyakorlására nem jelölhetők ki. Mindamellet a törvény hatályba lépése előtt nyilvántartásba vett közalapítvány tovább működhet a Ptk. alapítványra vonatkozó rendelkezései szerint, a törvényben meghatározott eltérésekkel. Ebből következik, hogy az összeférhetlenség továbbra is fennáll a még létező közalapítványok esetében, ha a kezelő szerv tisztségviselőjét, a kuratórium elnökét, titkárát önkormányzati képviselővé megválasztják.

6) Az Ökjt. 5. § g) pontja alapján az önkormányzati képviselő nem lehet a képviselő-testület által alapított önkormányzati vállalat vezérigazgatója, vezérigazgató-helyettese, igazgatója, igazgató-helyettese, igazgatótanácsának, vezető testületének tagja.

Az önkormányzati vállalat alapításának jogi környezete ma már nem szabályozott. Az Ötv. 9. § (4) bekezdése alapján: "A képviselő-testület a feladatkörébe tartozó közszolgáltatások céljából önkormányzati intézményt, vállalatot, más szervezetet (a továbbiakban együtt: intézmény) alapíthat, kinevezi a vezetőiket. 1993. december 31. napját követően vállalat már nem létesíthető, gazdasági vállalkozás céljára a képviselő-testület gazdasági társaságot alapíthat, vagy szövetkezet alapítását kezdeményezheti." Az állam vállalkozói vagyona vonatkozó törvényekkel összefüggő jogszabályok módosításáról szóló 1992. évi LV. törvény 10. § (5) bekezdése ugyanakkor előírta, hogy az önkormányzat 1996. december 31-ig köteles gazdasági társasággá átalakítani vállalatát. Az így alakult gazdasági társaságok vezető tisztségviselőire a 7. és 8. pontokban foglaltakat kell alkalmazni.

7) Az Ökjt. 5. § h) pontja alapján nem lehet önkormányzati képviselő az önkormányzat tulajdoni részesedésével működő gazdasági társaság vezető tisztségviselője, igazgatótanácsának, igazgatóságának vagy vezető testületének, valamint a társasággal munkaviszonyban vagy munkavégzésre irányuló más jogviszonyban álló vezetője (vezérigazgatója).

Az összeférhetlenség fenti esetét a gazdasági társaságokról szóló 2006. évi IV. törvény (a továbbiakban: Gt.) rendelkezéseire tekintettel kell vizsgálni. Az Gt. 21. § (1) bekezdése alapján a gazdasági társaság ügyvezetését - a gazdasági társaságok egyes formáira vonatkozó rendelkezések szerint - a társaság vezető tisztségviselői vagy a vezető tisztségviselőkből álló testület látja el. (A hatályon kívül helyezett korábbi törvénytől eltérően a hivatkozott paragrafus meghatározza, hogy a törvény alkalmazásában mi minősül ügyvezetésnek: a társaság irányításával összefüggésben szükséges mindazon döntések meghozatala, amelyek törvény vagy a

A Fejér Megyei Bíróság végzésében kimondta, hogy az Ökjt. értelmezése szempontjából megbízási szerződéssel való foglalkoztatás is munkavállalásnak minősül, függetlenül attól, hogy a felek között akár ténylegesen, akár csak a megállapodás megnevezése alapján nem a Munka törvénykönyve szerinti munkajogi jogviszony jött létre.

5) Az Ökjt. 5. § f) pontja értelmében a kuratóriumi tagság kivételével a képviselő-testület által létrehozott közalapítvány kezelő szervének tisztségviselője sem lehet önkormányzati képviselő.

Az alapítvány kezelő szervezete a kuratórium. Nem eredményez tehát összeférhetlenséget, ha a képviselő a kuratórium tagja, de az alapító nem jelöli ki, illetve a kuratórium nem választja meg tisztségviselőnek. A 2006. évi LXV. törvény 1. §-a 2006. augusztus 24-i hatállyal hatályon kívül helyezte a Ptk. közalapítványra vonatkozó rendelkezéseit. Ez azt jelenti, hogy a törvény hatályba lépését követően az arra jogosultak közalapítványt nem alapíthatnak, ahhoz nem csatlakozhatnak, és annak alapítói joga gyakorlására nem jelölhetők ki. Mindamellet a törvény hatályba lépése előtt nyilvántartásba vett közalapítvány tovább működhet a Ptk. alapítványra vonatkozó rendelkezései szerint, a törvényben meghatározott eltérésekkel. Ebből következik, hogy az összeférhetlenség továbbra is fennáll a még létező közalapítványok esetében, ha a kezelő szerv tisztségviselőjét, a kuratórium elnökét, titkárát önkormányzati képviselővé megválasztják.

6) Az Ökjt. 5. § g) pontja alapján az önkormányzati képviselő nem lehet a képviselő-testület által alapított önkormányzati vállalat vezérigazgatója, vezérigazgató-helyettese, igazgatója, igazgató-helyettese, igazgatótanácsának, vezető testületének tagja.

Az önkormányzati vállalat alapításának jogi környezete ma már nem szabályozott. Az Ötv. 9. § (4) bekezdése alapján: "A képviselő-testület a feladatkörébe tartozó közszolgáltatások céljából önkormányzati intézményt, vállalatot, más szervezetet (a továbbiakban együtt: intézmény) alapíthat, kinevezi a vezetőiket. 1993. december 31. napját követően vállalat már nem létesíthető, gazdasági vállalkozás céljára a képviselő-testület gazdasági társaságot alapíthat, vagy szövetkezet alapítását kezdeményezheti." Az állam vállalkozói vagyona vonatkozó törvényekkel összefüggő jogszabályok módosításáról szóló 1992. évi LV. törvény 10. § (5) bekezdése ugyanakkor előírta, hogy az önkormányzat 1996. december 31-ig köteles gazdasági társasággá átalakítani vállalatát. Az így alakult gazdasági társaságok vezető tisztségviselőire a 7. és 8. pontokban foglaltakat kell alkalmazni.

7) Az Ökjt. 5. § h) pontja alapján nem lehet önkormányzati képviselő az önkormányzat tulajdoni részesedésével működő gazdasági társaság vezető tisztségviselője, igazgatótanácsának, igazgatóságának vagy vezető testületének, valamint a társasággal munkaviszonyban vagy munkavégzésre irányuló más jogviszonyban álló vezetője (vezérigazgatója).

Az összeférhetlenség fenti esetét a gazdasági társaságokról szóló 2006. évi IV. törvény (a továbbiakban: Gt.) rendelkezéseire tekintettel kell vizsgálni. Az Gt. 21. § (1) bekezdése alapján a gazdasági társaság ügyvezetését - a gazdasági társaságok egyes formáira vonatkozó rendelkezések szerint - a társaság vezető tisztségviselői vagy a vezető tisztségviselőkből álló testület látja el. (A hatályon kívül helyezett korábbi törvénytől eltérően a hivatkozott paragrafus meghatározza, hogy a törvény alkalmazásában mi minősül ügyvezetésnek: a társaság irányításával összefüggésben szükséges mindazon döntések meghozatala, amelyek törvény vagy a

társasági szerződés alapján nem tartoznak a társaság legfőbb szervének vagy más társasági szervnek a hatáskörébe.)

Az Gt. tételesen felsorolja az egyes gazdasági társaságok vezető tisztségviselőit:

- a közkereseti és a betéti társaság ügyvezetését az üzletvezetésre jogosult tag vagy tagok vezető tisztségviselőként látják el;
- a korlátolt felelősségű társaság ügyvezetését egy vagy több ügyvezető látja el;
- a részvénytársaság ügyvezetését - kivéve, ha a zártkörűen működő részvénytársaság alapszabálya az igazgatóság hatáskörét egy vezető tisztségviselőre (vezérigazgatóra) ruházta - az igazgatóság, mint testület látja el. A nyilvánosan működő részvénytársaság alapszabálya úgy is rendelkezhet, hogy igazgatótanács látja el egységesen az ügyvezetési és az ellenőrzési funkciókat (egységes irányítási rendszerű részvénytársaság). (Ez esetben a részvénytársaságnál felügyelőbizottság nem működik, és az igazgatótanács tagjai minősülnek vezető tisztségviselőknél.)

Fontos megemlíteni, hogy nem minősül gazdasági társaságnak az összeférhetlenség szempontjából többek közt a szövetkezet, az egyesülés, az egyesület, a vízgazdálkodási társulat, a közhasznú társaság és a közalapítvány.

Az önkormányzat tulajdoni részesedésével működő gazdasági társaság esetében összeférhetlennek minősíti a jogalkotó a társaság vezető tisztségviselője, testülete tagjai mellett a társasággal munkaviszonyban vagy más munkavégzésre irányuló jogviszonyban álló vezetőjét is.

Felhívjuk továbbá a figyelmet, hogy az önkormányzat részesedésének mértékétől független az összeférhetlenség, bármilyen kismértékű tulajdonlás esetében fennáll.

8) Az Ökjt. 5. § i) pontja alapján az önkormányzati képviselő nem lehet az önkormányzat tulajdoni részesedésével működő gazdasági társaság által alapított gazdasági társaság vezérigazgatója, vezérigazgató-helyettese, igazgatója, igazgató-helyettese, igazgatótanácsának, igazgatóságának vagy vezető testületének tagja.

Ez az összeférhetlenségi ok tartalmilag megegyezik a 7) pontban kifejtettekkel. A különbség abban áll, hogy az önkormányzat által alapított gazdasági társaság esetében összeférhetlennek minősíti a jogalkotó a társaság vezetői tisztségviselői, vezető testületei tagjai mellett a társasággal munkaviszonyban, vagy más munkavégzésre irányuló jogviszonyban álló vezetőjét is, míg az önkormányzat tulajdoni részesedésével működő gazdasági társaság által alapított gazdasági társaság esetében csak a társaság vezető tisztségviselőit, illetve vezető testületei tagjait. Így tehát például a cégvezetői tevékenység összeférhetetlen a képviselői, polgármestéri megbízással az önkormányzat tulajdoni részesedésével működő gazdasági társaságban, míg az összeférhetlenség nem áll fenn az önkormányzat tulajdonosi részvételével működő gazdasági társaság által létesített gazdasági társaság (másodlagos alapítás) cégvezetője esetében. Egyéb tekintetben a 7) ponthoz fűzött magyarázatra utalunk.

9) Az Ökjt. 5. § j) pontja szerint az önkormányzati képviselő nem lehet helyi és körzeti műsorszolgáltató, lapkiadó, lapterjesztő vezetője, vezető testületének tagja, ügyvezetője, ezek vezető állású alkalmazottja.

A rádiózásról és a televíziózásról szóló 1996. évi I. törvény (továbbiakban: Rttv.) határozza meg a helyi és körzeti műsorszolgáltató fogalmát. Az Rttv. 2. § 31. pontja szerint műsorszolgáltató az a természetes személy, jogi személy vagy jogi személyiséggel nem rendelkező gazdasági társaság, aki (amely) műsorszámok sorozatát megszerkeszti, dönt arról, hogy a műsor-

ban mely műsorszámok szerepeljenek, és a műsort a nyilvánosság felé továbbítja, vagy más vállalkozással továbbítja.

Az Rttv. 2. § 10. pontja alapján helyi műsorszolgáltatásnak minősül az a műsorszolgáltatás, amelynek vételkörzetében éves átlagban legfeljebb százezer lakos vagy egy városon belül legfeljebb ötszázezer lakos él.

Az Rttv. 2. § 15. pontja alapján körzeti műsorszolgáltatás az a műsorszolgáltatás, amelynek vételközrete meghaladja a helyi műsorszolgáltatás vételkörzetét, de vételkörzetében az ország lakosságának kevesebb mint a fele él.

Az Rttv. 87. §-a szerint „nem lehet jogosult a legalább húsz százalékban az önkormányzat területére eső vételkörzetű műsorszolgáltatásra az a gazdasági társaság, amelynek igazgatóságában, ügyvezetői közt vagy felügyelő bizottságában, illetve az az alapítvány, amelynek kura-tóriumában a helyi képviselő-testület tagja, alkalmazottja, a polgármester, főpolgármester vagy ezeknek a Ptk. 685. § b) pontja szerinti közeli hozzátartozója vesz részt.”

Azt, hogy ki minősül a műsorszolgáltató szervezet vezetőjének, vezető testülete tagjának, ügyvezetőjének, vezető állású alkalmazotjának, a műsorszolgáltató belső dokumentumai (alapító okirata, társasági szerződése, stb.) határozza meg, az összeférhetlenség csak ezek ismeretében vizsgálható.

Annak eldöntésére, hogy az önkormányzati képviselő lehet-e a helyi önkormányzat által kiadott lap szerkesztője, szerkesztőbizottságának elnöke, a sajtóról szóló 1986. évi II. törvény (a továbbiakban: Stv.) és a végrehajtásáról szóló 12/1986 (IV. 22.) MT rendelet (a továbbiakban: Vhr.) rendelkezései adnak eligazítást.

Mind az Stv, mind a Vhr. külön rendelkeznek az időszaki lap alapítójáról, kiadójáról, a szerkesztő személyéről, illetve feladatairól. Ennek alapján megállapítható, hogy külön szervezet, illetve személyek végzik a lap szerkesztését, illetve az időszaki lap kiadásával kapcsolatos egyéb tevékenységet. Az Ötv. 33/A. § (1) bekezdés s) pontja alapján a helyi időszaki lapnál végzett szerkesztői tevékenység önmagában nem összeférhetetlen. Amennyiben azonban a szerkesztőség csak egyetlen tagból (felelős szerkesztő) áll, úgy a tisztség összeférhetetlen. Ennek indoka az, hogy a sajtótörvény szerint a szerkesztőség minden esetben vezetővel működik, így egy személy esetén a szerkesztőt kell a szerkesztőség vezetőjének tekinteni.

Az Stv. 7.§-a külön rendelkezik a lap alapítójáról, valamint a 18.§-a felelős személyekről. Az Stv. 7.§ (1) bekezdése alapján időszaki lapot természetes személy, jogi személy, valamint ezek jogi személyiséggel nem rendelkező társasága alapíthat. E rendelkezés alapján az önkormányzat képviselő-testülete dönthet időszaki lap alapításáról. Az Stv. 8.§ (1) bekezdése szerint az időszaki lap kiadója a lap alapítója, továbbá a lapkiadói tevékenységre jogosult szervezet lehet. Abban az esetben, ha az önkormányzat egyben a lap kiadója is, az összeférhetlenség fennáll, hiszen az önkormányzati képviselő nem lehet a lapkiadó vezetője. Egyéb összeférhetlenségre okot adó körülményt pedig a lap kiadására vonatkozó rendelkezések, a lapkiadó szervezetére, működésére vonatkozó rendelkezések ismeretében lehet meghatározni. Az esetleges összeférhetlenség feloldására jó megoldás lehet, ha az önkormányzat a helyi lap kiadásával lapkiadó tevékenységet végző szervezetet bíz meg.

III. Valamennyi polgármesterre vonatkozó összeférhetlenségi okok a helyi önkormányzatokról szóló 1990. évi LXV. törvény alapján

Függetlenül a polgármesteri megbízatás jellegétől (foglalkoztatási jogviszonyban vagy társadalmi megbízatásban tölti be tisztségét), az Ötv. 33/A. § (1) bekezdése hatálya alá tartozó esetek minden polgármesterre kiterjednek.

A rendelkezések alapján az összeférhetetlenségi okok két nagy csoportba sorolhatók:

- az államhatalom megosztása elvéből következő okok, amelyek azt hivatottak megakadályozni, hogy egy személyben találkozzanak a szervezetenként elválasztott hatalmi ágak,
- gazdasági jellegű összeférhetlenségi okok, amelyek azt kívánják elkerülni, hogy a közfunktó betöltése során a saját gazdasági érdekeit érvényesíthesse a polgármester,
- a két fő csoport mellett néhány egyéb körülmény is eredményezhet összeférhetetlenséget.

Az összeférhetetlenség feloldható jogi kategória annyiban, hogy az érintett személy eldöntheti, hogy a jogszabály által meghatározott összeférhetetlen tevékenységek (tisztség, beosztás) közül melyiket választja. Erre a választásra a törvény 30 napot biztosít az érintett számára.

Az államhatalmi ágak elválasztásának elvéből következő összeférhetetlenségi okok

Ezek az esetek – függetlenül attól, hogy foglalkoztatási jogviszonyban, vagy társadalmi megbízatásban töltik be tisztségüket - minden polgármesterre és az Ötv. 103. § (2) bekezdése szerint minden alpolgármesterre, a megyei közgyűlés elnökére, alelnökeire, továbbá a főpolgármesterre, főpolgármester-helyettesekre egyaránt kiterjednek (a továbbiakban együtt: polgármester).

A polgármester nem lehet:

- köztársasági elnök (Ötv. 33/A. § (1) bekezdés a) pontja),
- az Alkotmánybíróság tagja (Ötv. 33/A. § (1) bekezdés a) pontja),
- országgyűlési biztos (Ötv. 33/A. § (1) bekezdés a) pontja),
- az Állami Számvevőszék elnöke, elnök-helyettese és számvevője (Ötv. 33/A. § (1) bekezdés b) pontja),
- a Kormány tagja (Ötv. 33/A. § (1) bekezdés c) pontja),
- államtitkár (Ötv. 33/A. § (1) bekezdés c) pontja),
- közigazgatási államtitkár, helyettes államtitkár (Ötv. 33/A. § (1) bekezdés c) pontja),
- központi államigazgatási szerv köztisztviselője (Ötv. 33/A. § (1) bekezdés c) pontja),
- bíró (Ötv. 33/A. § (1) bekezdés e) pontja),
- ügyész (Ötv. 33/A. § (1) bekezdés e) pontja),
- közjegyző (Ötv. 33/A. § (1) bekezdés e) pontja),
- bírósági végrehajtó (Ötv. 33/A. § (1) bekezdés e) pontja),
- a Magyar Honvédség, a rendvédelmi szervek hivatásos állományú tagja (Ötv. 33/A. § (1) bekezdés f) pontja),
- más önkormányzatnál polgármester, alpolgármester azzal a kivétellel, hogy a fővárosi kerületi polgármester lehet a fővárosi közgyűlés tagja (Ötv. 33/A. § (1) bekezdés g) pontja),
- más települési önkormányzat képviselő-testületének tagja (Ötv. 33/A. § (1) bekezdés h) pontja),
- a közigazgatási hivatal vezetője, köztisztviselője (Ötv. 33/A. § (1) bekezdés i) pontja),
- annak a területi, helyi államigazgatási szervnek a köztisztviselője, amelynek feladatkörébe az adott önkormányzatot érintő ügyek tartoznak, és illetékessége az önkormányzatra kiterjed (Ötv. 33/A. § (1) bekezdés i) pontja),
- jegyző, főjegyző, körjegyző, aljegyző (Ötv. 33/A. § (1) bekezdés j) pontja),
- a képviselő-testület hivatalának köztisztviselője (Ötv. 33/A. § (1) bekezdés j) pontja),
- a területileg illetékes területfejlesztési tanács hivatali szervezetének munkavállalója. (Ötv. 33/A. § (1) bekezdés k) pontja)

A fentebb felsorolt összeférhetlenségi okok többsége egyértelmű, külön magyarázatot nem igényel. A felsorolás elemei közül ezért azokhoz fűzünk bővebb magyarázatot, amelyek értelmezése, gyakorlati alkalmazása problémát okozott, okozhat.

1) Az Ötv. 33/A. § (1) bekezdés c) pontja szerint nem lehet polgármester a központi államigazgatási szerv köztisztviselője.

Ez az összeférhetlenségi ok megegyezik az önkormányzati képviselőkre vonatkozó rendelkezéssel. Kifejtésére lásd a II/1) pontban írtakat.

2) Az Ötv. 33/A. § (1) bekezdés e) pontja alapján nem lehet polgármester a bírósági végrehajtó.

A fentiekhez annyit kell hozzáfűzni, hogy bírósági végrehajtón 1994. évi LIII. törvény 225. § (1) bekezdése alapján az önálló bírósági végrehajtót és a fővárosi, a megyei bírósági végrehajtót kell érteni.

3) Az Ötv. 33/A. § (1) bekezdésének f) pontja szerint polgármester nem lehet a Magyar Honvédség, a rendvédelmi szervek hivatásos állományú tagja.

A fegyveres szervek hivatásos állományú tagjainak szolgálati viszonyáról szóló 1996. évi XLIII. törvény 1.§ (1) bekezdése alapján rendvédelmi szervek a rendőrség, a polgári védelem, a vám- és pénzügyőrség, a büntetés-végrehajtási szervezet, az állami és hivatásos önkormányzati tűzoltóság, valamint a polgári nemzetbiztonsági szolgálatok. Az említett szervek hivatásos állományú tagja az országban sehol nem tölthet be polgármesteri tisztséget.

4) Az Ötv. 33/A. § (1) bekezdés i) pontja szerint a polgármester nem lehet a fővárosi, megyei közigazgatási hivatal vezetője, köztisztviselője; annak a területi, helyi államigazgatási szervnek a köztisztviselője, amelynek feladatkörébe az adott önkormányzatot érintő ügyek tartoznak, és illetékessége az önkormányzatra kiterjed.

Ez az összeférhetlenségi ok megegyezik az önkormányzati képviselőkre vonatkozó rendelkezéssel. Kifejtésére lásd a II/2) pontban írtakat.

5) Az Ötv. 33/A. § (1) bekezdés j) pontja szerint a polgármester nem lehet jegyző (főjegyző, körjegyző), aljegyző, és a képviselő-testület hivatalának köztisztviselője.

Ez az összeférhetlenségi ok megegyezik az önkormányzati képviselőkre vonatkozó rendelkezéssel. Kifejtésére lásd a II/3) pontban írtakat.

6) Az Ötv. 33/A. § (1) bekezdésének k) pontja szerint összeférhetetlen a polgármesteri tisztséggel a területileg illetékes területfejlesztési tanács hivatali szervezetének munkavállalója.

Ez az összeférhetlenségi ok megegyezik az önkormányzati képviselőkre vonatkozó rendelkezéssel. Kifejtésére lásd a II/4) pontban írtakat.

Az önkormányzati döntések gazdasági befolyástól mentességét szolgáló összeférhetlenségi okok

A polgármester nem lehet:

- a Magyar Nemzeti Vagyonkezelő Zrt. igazgatóságának és felügyelő bizottságának elnöke és tagja, vezető alkalmazottja és munkavállalója, (Ötv. 33/A. § (1) bekezdés d) pontja)
- aki, illetve akinek a személyes közreműködésével működő gazdasági társaság önkormányzati feladatot a képviselő-testülettel vagy a képviselő-testület szervével kötött vállalkozási, megbízási szerződés vagy munkaszerződés alapján lát el, (Ötv. 33/A. § (1) bekezdés m) pontja)
- a képviselő-testület által alapított önkormányzati vállalat vezérigazgatója, vezérigazgató-helyettese, igazgatója, igazgatóhelyettese, igazgatótanácsának, vezető testületének tagja, (Ötv. 33/A. § (1) bekezdés o) pontja)
- az önkormányzat tulajdoni részesedésével működő gazdasági társaság vezető tisztségviselője, igazgatótanácsának, igazgatóságának vagy vezető testületének, valamint a társasággal munkaviszonyban vagy munkavégzésre irányuló más jogviszonyban álló vezetője (vezérigazgatója), (Ötv. 33/A. § (1) bekezdés p) pontja)
- az önkormányzat tulajdoni részesedésével működő gazdasági társaság által alapított gazdasági társaság vezérigazgatója, vezérigazgató-helyettese, igazgatója, igazgatóhelyettese, igazgatótanácsának, igazgatóságának vagy vezető testületének tagja. (Ötv. 33/A. § (1) bekezdés r) pontja)

7) Az Ötv. 33/A. § (1) bekezdés d) pontja szerint nem lehet polgármester a Magyar Nemzeti Vagyonkezelő Zrt. igazgatóságának és felügyelő bizottságának elnöke és tagja, vezető alkalmazottja és munkavállalója.

Az Ötv. 33/A. § (1) bekezdés d) pontja alkalmazásában a Magyar Nemzeti Vagyonkezelő Zrt. felsorolt tisztségviselői és valamennyi munkavállalója esetében fennáll az összeférhetlenség, tehát az érintettek az országban sehol nem tölthetnek be polgármesteri tisztséget.

8) Az Ötv. 33/A. § (1) bekezdésének m) pontja szerint nem lehet polgármester az, aki, illetve akinek a személyes közreműködésével működő gazdasági társaság önkormányzati feladatot a képviselő-testülettel vagy a képviselő-testület szervével kötött vállalkozási, megbízási szerződés vagy munkaszerződés alapján lát el.

A képviselő-testület szerveire nézve az Ötv. 9. § (2) bekezdése ad iránymutatást, ennek értelmében a képviselő-testület szervei a polgármester, a képviselő-testület bizottságai, a részönkormányzat testülete, a képviselő-testület hivatala. (A polgármesteri hivatallal, illetve körejegyzőséggel kötött vállalkozási, megbízási, és munkaszerződés tehát összeférhetlenség helyzetet keletkeztet.)

Az önkormányzati feladat alatt mind a kötelező, mind az önként vállalt feladat értendő.

A Gt. a személyes közreműködéssel kapcsolatban a közkereseti és betéti társaságra nézve az alábbi rendelkezéseket (91. §) tartalmazza: „A társaság bármely tagja a társasági szerződés rendelkezése vagy a többi taggal való külön megállapodás alapján személyesen közreműködhet a társaság tevékenységében. (Nem minősül személyes közreműködésnek az üzletvezetés és a képviselő ellátása, valamint a munkaviszonyban, illetve polgári jogi szerződés alapján történő munkavégzés.) A tagot személyes közreműködéséért - a társasági szerződés rendelkezése vagy a többi taggal való külön megállapodás alapján - díjazás illetheti meg.” A régi Gt.-

vel szemben tehát személyes közreműködéssel kapcsolatos kérdéseket nemcsak a társasági szerződésben, hanem külön megállapodásban is rendezni lehet.

A vállalkozási, megbízási szerződés mibenlétére a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (továbbiakban: Ptk.) szabályai az irányadóak, a munkaszerződésre pedig a Munka Törvénykönyvéről szóló 1992. évi XXII. törvényt kell alkalmazni.

A korábbi választások alkalmával leginkább a háziorvosi feladatokat ellátók összeférhetlenségének megítélése okozta a legtöbb problémát. Mivel a polgármesterre vonatkozóan e téren nem változtak az összeférhetlenségi rendelkezések, külön érdemes foglalkozni a háziorvosi tevékenység összeférhetlenségi kérdéseivel.

- Az önkormányzat egészségügyi ellátási feladataiban közalkalmazotti jogviszony keretében közreműködő személy lehet társadalmi megbízatású polgármester. Nem lehet főállású polgármester, mivel a főállású polgármester – az erre az esetre nem vonatkozó kivételeket leszámítva – munkavégzésre irányuló jogviszonyt nem létesíthet. (Ötv. 33/A.§ (2) a) pontja) Társadalmi megbízatású polgármester sem lehet azonban, ha közalkalmazotti kinevezését a képviselő-testülettől kapta.

- Ha az egészségügyi szolgáltatást az orvos a képviselő-testülettel, vagy annak szervével kötött szerződés alapján látja el (vállalkozó háziorvos), nem lehet polgármester.

Az orvosi érdekképviselői szervek véleménye szerint az alapellátásban dolgozó orvosok vállalkozó vagy gazdasági társaságokban működő háziorvosoknak az önkormányzat képviselő-testületével kötött szerződése nem minősül sem vállalkozási, sem megbízási, sem munkaszerződésnek. Ezért a törvény hivatkozott rendelkezéseiben megfogalmazott összeférhetlenségi szabályok esetükben nem alkalmazhatók, mert a legtöbb esetben szerződésük feladat-ellátási, illetve feladat-átvállalási szerződés. A nem közalkalmazottként foglalkoztatott háziorvosok és az önkormányzat között létrejött szerződés sui generis szerződéstípus, amely vállalkozási és megbízási elemeket egyaránt tartalmaz. Az, hogy a jogalkotó az összeférhetlenségi szabályt úgy fogalmazta meg, hogy „aki, illetve akinek a személyes közreműködésével működő gazdasági társaság önkormányzati feladatot a képviselő-testülettel vagy a képviselő-testület szervével kötött vállalkozási, megbízási szerződés, vagy munkaszerződés alapján lát el”, azt semmiképpen nem jelentheti, hogy csak a tisztán vállalkozási vagy megbízási jogviszonyban állókat akarta volna kizárni. A három nagy szerződéstípus azért került vagylagosan felsorolásra, mert az a szerződés, amely a felsoroltak közül bármelyik, vagy több szerződéstípusba besorolható, kielégíti a jogszabályi feltételt. A norma célja is nyilvánvalóan az, hogy a képviselő-testületnek ne legyen olyan tagja, aki – szerződő félként – közvetlenül érdekelt a képviselő-testület döntésében, és ebből a szempontból közömbös, hogy a Polgári Törvénykönyv szerinti tiszta, vagy vegyes szerződéstípusról van szó.

- Amennyiben az orvosi ellátást gazdasági társaság (kkt, bt, kft) látja el, és az orvos a társaság vezető tisztségviselője, vagy a felügyelő bizottság tagja, szintén nem lehet polgármester. A gazdasági társaság (kkt, bt, kft.) által különböző szerződések alapján foglalkoztatott háziorvosnál a döntő momentum, hogy e szerződés alapján a gazdasági társaság működésében személyes közreműködőnek minősül-e az orvos tevékenysége. Ez csak a gazdasági társaságot létesítő okirat tanulmányozása útján ismerhető meg. Ennek függvényében dönthető el, hogy lehet-e az érintett társadalmi megbízatású polgármester. Főállású polgármester azonban semmiképpen nem lehet, mivel esetében külön összeférhetlenségi szabály lép be, a további munkavégzésre irányuló jogviszony létének tilalma. (Ötv. 33/A.§. (2) a) pont)

- Amennyiben az egészségügyi ellátást közhasznú társasági formájában biztosítják, az összeférhetlenség megítéléséhez a törvény szabályai önmagukban nem elegendőek.

Az Ötv. 33/A. § (1) bekezdés m) pontja a gazdasági társaság gyűjtőfogalmat használja a gazdasági összeférhetlenség szabályozása során. A Gt. sem tekinti gazdasági társaságnak a szö-

vetkezetet, az egyesületet, a közhasznú társaságot, a közalapítványt. A Gt. 365. § (1) bekezdése szerint 2007. július 1-je után közhasznú társaság nem alapítható. A 365. § (2) bekezdése szerint a 2007. július 1-jén a cégnyilvántartásba bejegyzett vagy bejegyzés alatt álló közhasznú társaság 2009. június 30-ig a közhasznú társaságokra irányadó szabályok szerint működhet tovább. A 365. § (3) bekezdése szerint a közhasznú társaság 2007. július 1-jét követő két éven belül társasági szerződése módosításával nonprofit korlátolt felelősségű társaságként működhet tovább, más nonprofit gazdasági társasággá alakulhat át vagy jogutód nélküli megszűnését határozhatja el. A közhasznú társaság 2009. június 30-ig köteles a cégbíróságnál nonprofit gazdasági társaságként történő nyilvántartásba vételét kérni, vagy jogutód nélküli megszűnését a cégbíróságnak bejelenteni. E határidő eredménytelen eltelte után a cégbíróság a társasággal szemben a megszűntnek nyilvánítás törvényességi felügyeleti intézkedést alkalmazza.

A Gt. azonban lehetővé teszi nonprofit gazdasági társaság létrehozását, bármely társasági formában. A nonprofit társaság nem törekedhet jövedelemszerzésre. A szabályozás változása kihatással van az összeférhetetlenség kérdésére is. A korábbi szabályozás során a Gt. és a Ptk. összevetése alapján olyan értelmezés alakult ki, hogy a közhasznú társasági formában végzett önkormányzati feladat ellátása során az összeférhetetlenség nem áll fenn. Az új szabályozás azonban egyértelműen gazdasági társasággá nyilvánította a nonprofit gazdasági társaságot, ezért amennyiben az egészségügyi tevékenységet az önkormányzattal kötött megállapodás alapján nonprofit gazdasági társaság látja el, a társaság személyesen közreműködő tagja nem lehet polgármester. Egyéb tekintetben a fentebb említett rendelkezések a nonprofit gazdasági társaság esetében is irányadók.

Kérdésként merül fel, hogy amennyiben az önkormányzat egyes feladatai ellátására egyéni vállalkozóval köt szerződést, fennáll-e az összeférhetetlenség. Tekintettel arra, hogy ez esetben a személyes közreműködést vizsgálni nem kell, önkormányzati feladat ellátására kötött szerződés esetén az összeférhetetlenség fennáll. Egyéni vállalkozó, amennyiben önkormányzati feladatot a képviselő-testülettel annak szervével kötött vállalkozási megbízási szerződés vagy munkaszerződés alapján lát el, polgármesteri tisztséget nem tölthet be.

Más a helyzet, ha az egyéni vállalkozó egyéni céget alapít. Az egyéni vállalkozásról szóló 2009. évi CXV. törvény (a továbbiakban: Vtv.) 21. § (1) bekezdése alapján az egyéni cég alapításához alapító okirat szükséges. Az alapító okirat tartalmára vonatkozó rendelkezések között azonban nem szerepel az ügyvezetésre, esetleges tisztségekre történő utalás, tehát az alapító okiratból nem lehet feltétlenül megállapítani, hogy a cég alapítója személyesen közreműködik-e a cég tevékenységében. A Vtv. 20. § (3) bekezdése alapján az egyéni cég a cégnyilvánosságról, a bírósági cégeljárásról és a végelszámolásról szóló 2006. évi V. törvény (a továbbiakban: Ctv.) hatálya alá tartozik, működésére a Vtv.-ben meghatározott eltérésekkel alkalmazni kell a Ctv. rendelkezéseit. A Ctv. 24. § (1) bekezdés h) pontja szerint a cégjegyzék – többek között – tartalmazza a cég képviseletére jogosult nevét, tisztségét. A cég képviselete azonban nem jelent feltétlenül személyes közreműködést a cég tevékenységében. A Vtv. 30. § (2) bekezdése szerint az egyéni cég ügyvezetését a vezető tisztségviselő, vagy az egyéni cégben fennálló tagsági jogviszonya keretében a tag látja el. Amennyiben megállapítható, hogy a cégvezetést kizárólag a tag látja el, akkor az összeférhetetlenség fennáll. Ha az ügyvezetési feladatokat a tag által megbízott vezető tisztségviselő látja el, az összeférhetetlenség nem állapítható meg.

Külön vizsgálандók az összeférhetetlenség megállapítása tekintetében azok az esetek, amikor az érintett az önkormányzat által alapított intézménnyel, gazdasági vállalkozással áll szerződéses viszonyban, ha a vállalkozási, megbízási, stb. szerződést az érintett nem a képviselő-

testülettel, hanem önkormányzati intézménnyel, vagy az önkormányzat által alapított gazdasági társasággal köti meg. Az Ötv. 9.§. (2) bekezdése sorolja fel az önkormányzat szerveit. Ezek között sem az önkormányzati intézmény, sem a gazdasági társaság, sem önkormányzati vállalat nem szerepel. Ezért ebben az esetben az Ötv. 33/A. § (1) bekezdés m) pontja alapján nem áll fenn összeférhetlenség, azonban az ott végzett tevékenység más összeférhetlenségi szabályok hatálya alá eshet.

9) Az Ötv. 33/A. § (1) bekezdés o) pontja szerint nem lehet polgármester a képviselő-testület által alapított önkormányzati vállalat vezérigazgatója, vezérigazgató-helyettese, igazgatója, igazgató-helyettese, igazgatótanácsának, vezető testületének tagja.

Ez az összeférhetlenségi ok megegyezik az önkormányzati képviselőkre vonatkozó rendelkezéssel. Kifejtésére lásd a II/6) pontban írtakat.

10) Az Ötv. 33/A. § (1) bekezdésének p) pontja szerint a polgármester nem lehet az önkormányzat tulajdoni részesedésével működő gazdasági társaság vezető tisztségviselője, igazgatótanácsának, igazgatóságának vagy vezető testületének, valamint a társasággal munkaviszonyban vagy munkavégzésre irányuló más jogviszonyban álló vezetője (vezérigazgatója).

Ez az összeférhetlenségi ok megegyezik az önkormányzati képviselőkre vonatkozó rendelkezéssel. Kifejtésére lásd a II/7) pontban írtakat.

11) Az Ötv. 33/A. § (1) bekezdésének r) pontja alapján nem lehet polgármester az önkormányzat tulajdoni részesedésével működő gazdasági társaság által alapított gazdasági társaság vezérigazgatója, vezérigazgató-helyettese, igazgatója, igazgatóhelyettese, igazgatótanácsának, igazgatóságának vagy vezető testületének tagja.

Ez az összeférhetlenségi ok megegyezik az önkormányzati képviselőkre vonatkozó rendelkezéssel. Kifejtésére lásd a II/8) pontban írtakat.

Egyéb összeférhetlenségi okok

A polgármester nem lehet:

- a képviselő-testület által alapított költségvetési szerv vezetője, vezetőhelyettese, gazdasági vezetője, továbbá olyan közalkalmazott, aki kinevezését, megbízását a képviselő-testülettől kapja (Ötv. 33/A. § (1) bekezdés l) pontja),
- kuratóriumi tagság kivételével a képviselő-testület által létrehozott közalapítvány kezelő szervének tisztségviselője (Ötv. 33/A. § (1) bekezdés n) pontja),
- helyi és körzeti műsorszolgáltató, lapkiadó, lapterjesztő vezetője, vezető testületének tagja, ügyvezetője, ezek vezető állású alkalmazottja. (Ötv. 33/A. § (1) bekezdés s) pontja)

12) Az Ötv. 33/A. § (1) bekezdésének l) pontja alapján a polgármester nem lehet a képviselő-testület által alapított költségvetési szerv vezetője, vezető-helyettese, gazdasági vezetője, továbbá olyan közalkalmazott, aki kinevezését a képviselő-testülettől kapja.

A költségvetési szerv az államháztartás részét képező, az államháztartásról szóló 1992. évi XXXVIII. törvény (a továbbiakban: Áht.) szerint nyilvántartásba vett olyan jogi személy, amely jogszabályban meghatározott és az alapító okiratban rögzített állami, önkormányzati

feladatokat (a továbbiakban együtt: közfeladat) közérdekből, alaptevékenységként, haszon-szerzési cél nélkül, jogszabályban meghatározott követelmények és feltételek alapján, jogszabályban meghatározott szerv vagy személy irányítása vagy felügyelete mellett, az alapító okiratban megjelölt működési körben közfeladat-ellátási kötelezettséggel, a költségvetéséből gazdálkodva végez. (Áht. 87. §)

Helyi önkormányzati költségvetési szerv, amelyet a helyi önkormányzat, a helyi önkormányzat jogi személyiséggel rendelkező társulása, a többcélú kistérségi társulás alapíthat. (Áht. 88. § (1) bekezdés b) pontja)

Az általános rendelkezésektől eltérően a polgármester a többcélú kistérségi társulás és a jogi személyiséggel rendelkező társulás társulási tanácsának elnöke lehet. A jogi személyiséggel rendelkező társulás már nem minősül költségvetési szervnek, csupán működése során - külön törvényben foglaltak szerint - a költségvetési szervek gazdálkodására vonatkozó szabályokat kell alkalmazni. (A helyi önkormányzatok társulásairól és együttműködéséről szóló 1997. évi CXXXV. törvény 17. § (1) bekezdése)

A közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvény (továbbiakban: Kjt.) 41. § (1) bekezdése szerint a közalkalmazott nem létesíthet munkavégzésre irányuló további jogviszonyt, ha a közalkalmazotti jogviszony alapján betöltött munkakörével összeegyeztethetetlen.

Az összeférhetlenség egyes eseteit a közalkalmazotti jogviszonyra vonatkozó ágazati jogszabályok állapítják meg.

A 257/2000. (XII. 26.) Korm. rendelet 2. mellékletének I. 2. e) pontja szerint a falugondnok és tanyagongok (mint egyszemélyes intézmény) közalkalmazottnak tekintendő, akinek a kinevezése a Kjt. 83/A. § (1) bekezdése alapján a képviselő-testület hatáskörébe tartozik és fellette az egyéb munkáltatói jogokat a polgármester gyakorolja. Amennyiben a falugondnok a kinevezését a képviselő-testülettől kapja, összeférhetetlen a polgármesteri tisztséggel.

Az összeférhetlenség megszüntetésének egy lehetséges módja a feladatnak a civil szféra keretein belül történő megoldása, a falugondnok egyesület keretében történő foglalkoztatása. Hasonló a helyzet a szakfeladaton foglalkoztatott könyvtáros esetében is. Amennyiben a könyvtáros kinevezését a képviselő-testülettől kapja, nem lehet polgármester.

A közalkalmazottként foglalkoztatott védőnői foglalkozás – a képviselő-testülettől kapott kinevezés esetében – szintén összeférhetlenséget eredményez.

Az intézményvezető a vezetői megbízását a képviselő-testülettől kapja, a vezetői megbízás összeférhetetlen mind a főállású, mind a társadalmi megbízatású polgármesteri tisztséggel. Az intézmény esetében – tekintve, hogy az a képviselő-testület által alapított költségvetési szerv, – felmerül a vezető-helyettes összeférhetlenségének kérdése, ha nem rendelkezik vezető-helyettesi megbízással. Ebben az esetben a költségvetési intézmény szervezeti és működési szabályzatának és a munkaköri leírásnak az alapos vizsgálatát követően foglalható állás az összeférhetlenséggel kapcsolatban. Amennyiben a szabályzat konkrétan megnevezi a vezető-helyettest, vagy teljes hatáskörrel helyettesíteni jogosultnak jelöli meg, az összeférhetlenség fennáll.

A közoktatásról szóló 1993. évi LXXIX. törvény 55. § (5) bekezdése úgy rendelkezik, hogy nem lehet - az (1) bekezdésben meghatározott - intézményvezető az, aki közoktatási intézmény fenntartója, illetve, aki közoktatási intézmény fenntartójánál vezető állású munkavállaló

vagy vezetői megbízással rendelkező köztisztviselő, közalkalmazott. Ez a korlátozás nem vonatkozik a fenntartói jogot gyakorló testület (közgyűlés, képviselő-testület, kuratórium) tagjaira. A közoktatási törvény tehát nincs összhangban az Ötv. rendelkezésével, hiszen a polgármester is tagja a képviselő-testületnek, rá nézve az Ötv. viszont tiltó rendelkezést tartalmaz.

Társadalmi megbízatású polgármesteri tisztséggel nem összeférhetetlen a nem vezető (magasabb vezető) beosztású közalkalmazotti jogviszony (pl. pedagógus), eltekintve a fent részletezett vezető-helyettesi tisztségtől.

13) Az Ötv. 33/A. § (1) bekezdésének n) pontja értelmében a kuratóriumi tagság kivételével a képviselő-testület által létrehozott közalapítvány kezelő szervének tisztségviselője sem lehet a polgármester.

Ez az összeférhetlenségi ok megegyezik az önkormányzati képviselőkre vonatkozó rendelkezéssel. Kifejtésére lásd a II/5) pontban írtakat.

14) Az Ötv. 33/A. § (1) bekezdés s) pontja szerint a polgármester nem lehet helyi és körzeti műsorszolgáltató, lapkiadó, lapterjesztő vezetője, vezető testületének tagja, ügyvezetője, ezek vezető állású alkalmazottja.

Ez az összeférhetlenségi ok megegyezik az önkormányzati képviselőkre vonatkozó rendelkezéssel, azzal, hogy az Rttv. 86. § (2) bekezdés b) pontja alapján nem lehet műsorszolgáltatásra jogosult személy a polgármester. Kifejtésére lásd a II/9) pontban írtakat.

Egymással összeférhetetlen polgármesteri tisztségek

A polgármester

- nem lehet más önkormányzatnál polgármester, alpolgármester (Ötv. 33/A. § (1) bekezdés g) pont)
- nem lehet más települési önkormányzat képviselő-testületének tagja. (Ötv. 33/A. § (1) bekezdés h) pont)

Következésképpen a települési önkormányzat polgármestere tagja lehet a megyei közgyűlésnek, de nem lehet annak tisztségviselője (elnöke, alelnöke). Budapesten a kerületi polgármesteri és a főpolgármesteri tisztség egymással összeférhetetlen: mind a fővárosi, mind a kerületi önkormányzat települési önkormányzatnak minősül. (Ötv. 63. § (1) bekezdés) Budapesten a kerületi polgármester tagja lehet a fővárosi közgyűlésnek. (Ötv. 103. § (2) bekezdés)

A megyei közgyűlés elnökére és alelnökére, a főpolgármesterre és a főpolgármester-helyettesre a polgármesterre vonatkozó szabályok irányadók. E körülményre tekintettel a megyei közgyűlés elnöke és alelnöke, valamint a főpolgármester és a főpolgármester-helyettes nem lehet más települési önkormányzatnál polgármester, alpolgármester, nem lehet más megyében megyei közgyűlés tagja és tisztségviselője. (Ötv. 33/A. § (1) bekezdés és 103. § (2) bekezdés) Ugyanakkor a megyei közgyűlés elnöke és alelnöke lehet más települési önkormányzat képviselő-testületének tagja, mivel a megyei önkormányzat nem minősül települési önkormányzatnak, az Ötv. 33/A. § (1) bekezdés h) pontja pedig csupán a más települési önkormányzatnál elnyert képviselői mandátumot minősíti összeférhetetlennek tisztségükkel.

A főállású polgármesterre vonatkozó külön összeférhetlenségi szabályok az Ötv. alapján

Az Ötv. 33/A. § (2) bekezdése további összeférhetlenségi okokat állapít meg a főállású polgármester tekintetében.

15) A főállású polgármester munkavégzésre irányuló jogviszonyt nem létesíthet.

Generális szabályként rögzíti az Ötv., hogy főállású polgármester munkavégzésre irányuló jogviszonyt nem létesíthet. (Ötv. 33/A. § (2) bekezdése)

Az általános szabály alól két az Ötv. esetkörben állapít meg kivételt:

- a tudományos, oktatói, lektori, szerkesztői, művészeti és jogi oltalom alá eső szellemi tevékenység,
- országgyűlési képviselői megbízatás.

Kérdésként merül fel, hogy mit kell érteni munkavégzésre irányuló jogviszonyon. Nem kétséges, hogy munkavégzésre irányuló jogviszony a munkaviszony, a köztisztviselői és a közalkalmazotti jogviszony.

A fentiekén kívül polgári jogi szerződésben foglaltak is minősülhetnek munkavégzésre irányuló jogviszonynak. Ennek megítélésére azonban csak a konkrét szerződés tartalmának ismeretében van mód, melyhez segítséget nyújtanak „a munkavégzés alapjául szolgáló szerződések minősítése során figyelembe veendő szempontokról” szóló 7001/2005. (MK.170.) FMM-PM együttes irányelvekben foglaltak, és abban hivatkozott bírósági ítéletek.

16) A képviselő-testület hozzájárulásával létesíthető munkavégzésre irányuló jogviszony.

Az Ötv. a továbbiakban felsorolja azokat a tisztségeket, amelyeket a foglalkoztatási jogviszonyban álló polgármester csak akkor tölthet be, ha ehhez a képviselő-testület hozzájárul. E felmentési lehetőség azonban csak az Ötv. 33/A. § (2) bekezdése a) pontjában megjelölt (tudományos, oktatói, lektori, stb.) tevékenységeknek munkavégzésre irányuló jogviszony keretében történő ellátására vonatkozik.

Tekintettel arra, hogy az összeférhetlenségi okot a polgármester megválasztásától, illetve az összeférhetlenségi ok felmerülésétől számított 30 napon belül köteles megszüntetni, célszerű, ha a polgármester az alakuló ülésen kéri a képviselő-testület hozzájárulását, ha a következőkben felsorolt tisztségek valamelyikét betölti:

- vállalatnak vezérigazgatója, vezérigazgató-helyettese, igazgatója, igazgató-helyettese, igazgatótanácsának, vezető testületének és felügyelő bizottságnak tagja,
- gazdasági társaság vezető tisztségviselője (az egyes gazdasági társaságok vezetői tisztviselőjéről Gt. 21.§-a rendelkezik, bővebben a II/7. pont alatt) igazgatótanácsának, igazgatóságának vagy vezető testületének, felügyelő bizottságának tagja, valamint a társasággal munkaviszonyban vagy munkavégzésre irányuló más jogviszonyban álló vezetője (vezérigazgatója).
- szövetkezet tisztségviselője a szövetkezetekről szóló 2006. évi X. törvény 29. § (1) bekezdése szerint: az igazgatóság elnöke és tagjai illetőleg az ügyvezető elnök. A szövetkezet vezető tisztségviselője – argumentum a maiore ad minus – a szövetkezet tisztségviselőjének minősül. A hatályos szövetkezeti törvény a felügyelő bizottság tagjait nem minősíti vezető tisztségviselőnek, az azokra vonatkozó egyes szabályokat azonban a felügyelő bizottság tagjaira is alkalmazni rendeli. A jogszabályi rendelkezés alapján nem dönthető el egyértelműen a felü-

gyelő bizottsági tagság esetén fennálló összeférhetetlenség, ebben a kérdésben a megoldást a bírói gyakorlat fogja kialakítani.

- alapítvány kezelő szervezetének tagja, tisztségviselője
- Ha a főállású polgármester alapítvány kuratóriumának tagja, vagy annak tisztségviselője (elnöke, titkára), ez összeférhetetlenséget keletkeztet. Ezen összeférhetetlenségi ok esetén közömbös az alapítvány alapítója.

Az új választási ciklusban ismételten megválasztott polgármesternek a hozzájárulást az új testülettől is meg kell kérnie, a korábbi hozzájárulás az önkormányzati képviselők és polgármesterek általános választásának napjáig érvényes.

IV. Az önkormányzati képviselőre és a polgármesterre vonatkozó összeférhetetlenségi okok más jogszabályok alapján

1) Bírák, ügyészek, igazságügyi alkalmazottak

Az Ötv. csak a bírói, ügyészi foglalkozást határozza meg összeférhetetlen foglalkozásként. Az 1997. évi LXVIII. tv. azonban az igazságügyi alkalmazottakra is tartalmaz összeférhetetlenségre utaló szabályt.

A bírósági fogalmazó, bírósági titkár, igazságügyi szakértő és szakértőjelölt, tisztviselő, írnok, fizikai dolgozó megválasztása esetére az a szabály vonatkozik, miszerint: igazságügyi alkalmazott nem folytathat a beosztásával összeegyeztethetetlen, illetve olyan tevékenységet, amely a pártatlan, befolyásolástól mentes munkavégzését veszélyeztetné. (1997. évi LXVIII. tv. 36. § (2) bekezdés a) pont)

Közvetlenül megállapított korlátozás nincs ugyan, de a munkáltató vizsgálhatja a tevékenységek közötti összeférhetlenségi viszonyt.

Az összeférhetlenségi helyzet bejelentése vagy hivatalból történő megállapítása esetén a munkáltató az igazságügyi alkalmazottat 30 napos határidővel felszólítja az összeférhetlenség megszüntetésére. (1997. évi LXVIII. tv. 37. § (2) bekezdés)

Az ügyészségi tisztviselő, írnok és a fizikai alkalmazott hivatalával összeférhetetlen egyéb tisztséget nem vállalhat, ilyen tevékenységet nem végezhet.

Kifejezett módon megállapított összeférhetlenség nincs, a tevékenységek közötti viszonyt a munkáltató vizsgálja és megállapítja az összeférhetlenséget. (1994. évi LXXX. tv. 36. § (1), 87. § (2) bekezdés)

2) Bírósági végrehajtó

A végrehajtóra (önálló bírósági végrehajtó, a fővárosi bírósági és a megyei bírósági végrehajtó, az önálló bírósági végrehajtó-helyettes, a megyei bírósági végrehajtó-helyettes, a végrehajtójelölt) a bírósági végrehajtásról szóló 1994. évi LIII. törvény (a továbbiakban: 1994. évi LIII. tv.) a fentiekhez hasonló, de mégis **eltérő szabályt** állapít meg.

A végrehajtó tisztsége ellátásán kívül csak tudományos, művészi, irodalmi, oktató és műszaki alkotó munkát, továbbá sporttevékenységet végezhet kereső tevékenységként. (1994. évi LIII. tv. 227. § (1) bekezdés)

Ha a végrehajtót polgármesterként, helyi önkormányzati képviselőjelöltként nyilvántartásba vették, ettől az időponttól a választás befejezéséig, illetőleg megválasztása esetén a mandátu-

ma megszűnéséig végrehajtói szolgálata szünetel. (1994. évi LIII. tv. 240/B. § (2) bekezdés)

3) Köztisztviselő

A köztisztviselő nem lehet helyi önkormányzati képviselő annál az önkormányzatnál, amely az őt alkalmazó közigazgatási szerv illetékességi területén működik. (A köztisztviselők jogállásáról szóló 1992. évi XXIII. törvény 21. § (1) bekezdés)

4) Közbeszerzési biztos

A közbeszerzési biztos nem lehet képviselő, polgármester. (a közbeszerzésekről szóló 2003. évi CXXIX. törvény 399. § (4) bekezdés a) pont)

5) A köztársasági elnök

A köztársasági elnöki tisztség összeegyeztethetetlen minden más állami, társadalmi és politikai tisztséggel vagy megbízással. (Alkotmány 30. § (1) bekezdés)

6) Alkotmánybíró

Az alkotmánybírói megbízással összeegyeztethetetlen minden más állami, önkormányzati, társadalmi és politikai vagy gazdasági tisztség, illetve megbízással. (Az Alkotmánybíróságról szóló 1989. évi XXXII. tv. 9. § (1) bekezdés)

7) Számvevőszék tisztségviselői, számvevők

Az Állami Számvevőszék elnöke, alelnökei, főtitkára, vezetői és számvevői - tudományos, oktatói, művészeti, lektori, szerkesztői, valamint jogi oltalom alá eső szellemi tevékenység kivételével - más megbízást vagy kereső foglalkozást nem folytathatnak, díjazást nem fogadhatnak el. (Az Állami Számvevőszékről szóló 1989. évi XXXVIII. tv. 10. § (2) bekezdés)
Nem lehetnek sem önkormányzati képviselők, sem polgármesterek.

8) Országgyűlési biztosok

Az állampolgári, valamint a nemzeti és etnikai kisebbségi jogok országgyűlési biztosi megbízással összeegyeztethetetlen minden más állami, önkormányzati, társadalmi és politikai tisztséggel vagy megbízással. (Az állampolgári jogok országgyűlési biztosáról szóló 1993. évi LIX. tv. 5. § (1) bekezdés és a nemzeti és etnikai kisebbségek jogairól szóló 1993. évi LXXVII. tv. 20. § (2) bekezdés)

9) Magyar Nemzeti Vagyonkezelő Zrt. egyes tisztségviselői

A Magyar Nemzeti Vagyonkezelő Zártkörűen működő Részvénytársaság Az Igazgatóságának, illetőleg a Felügyelő Bizottságának nem lehet tagja önkormányzati képviselő, polgármester, főpolgármester. (Az állami vagyonról szóló 2007. évi CVI. törvény 20/F. § (1) bekezdés a) pont)

10) A felsőoktatásban közreműködő egyes személyek

Nem lehet önkormányzati képviselő és polgármester a felsőoktatási intézmény feladatainak végrehajtásában közreműködő gazdasági tanács tagja. (A felsőoktatásról szóló 2005. évi CXXXIX. tv. 23. § (7) bekezdés b) és e) pont)

11) Lobbitevékenységet folytatók

Nem végezhet lobbitevékenységet a helyi önkormányzat, a helyi önkormányzat képviselő-testületének (közgyűlésének) vagy bizottságának a tagja, továbbá a polgármester, a főpolgármester és a közgyűlés elnöke. (A lobbitevékenységről szóló 2006. évi XLIX. tv. 10. § a) pont)

12) Közjegyző

A közjegyző tisztsége ellátásán kívül csak tudományos, művészi, irodalmi, oktató és műszaki alkotó munkát, továbbá sporttevékenységet végezhet kereső tevékenységként (1991. évi XLI. tv. 7. § (1) bekezdés). *(Értelmezendő, hogy a képviselői tevékenység kereső tevékenységnek tekintendő-e.)*

13) A Médiatanács, a Kuratórium elnöke és tagja, a Panaszbizottság tagja

A Médiatanács valamint a Kuratórium elnöke és tagja, továbbá a Panaszbizottság tagja nem lehet főpolgármester, főpolgármester-helyettes, polgármester, alpolgármester, megyei közgyűlés elnöke és alelnöke, helyi önkormányzati képviselő. (Rttv. 35. § a) pont, 47. § (4) bekezdés, 57. § (1) bekezdés) A közszolgálati részvénytársaság vezérigazgatója a megbízatásának ideje alatt tudományos, oktató, irodalmi, művészeti és más szerzői jogvédelem alá eső tevékenység kivételével egyéb kereső foglalkozást nem folytathat. (Rttv. 70. § (2) bekezdés)

14) A Magyar Állatorvosi Kamara tisztségviselői

Összeférhetetlen a Magyar Állatorvosi Kamarában kamarai tisztség vállalásával, ha a tag főállásban polgármesteri tisztséget tölt be. Az összeférhetetlenségi ok fennállása kérdésében – amennyiben kétséges – a települési önkormányzat képviselő-testületének nyilatkozata az irányadó. (A Magyar Állatorvosi Kamaráról, valamint a magán-állatorvosi tevékenység gyakorlásáról szóló 1995. évi XCIV. tv. 15. § (1) bekezdés c) pont)

15) Ügyvéd

Ügyvéd nem lehet főállású polgármester. (Az ügyvédekről szóló 1998. évi XI. törvény 6.§ (1) bekezdés a) pont)

16) Munkavállaló

Nem lehet önkormányzati képviselő annál az önkormányzatnál, amely őt alkalmazza. (A Munka Törvénykönyvéről szóló 1992. évi XXII. törvény 193/U. §)

17) Kistérségi Koordinációs Hálózat munkatársa

A Hálózat munkatársa nem lehet főpolgármester, főpolgármester-helyettes, megyei közgyűlés elnöke, alelnöke, polgármester, alpolgármester, helyi önkormányzati, illetve kisebbségi ön-

kormányzati képviselő (A Kistérségi Koordinációs Hálózatról szóló 344/2007. (XII. 19.) Korm. rendelet 7. § (4) bekezdés b) pontja)

18) A Magyar Nemzeti Bank monetáris tanácsának tagja

Az MNB monetáris tanácsának tagja csak jegybanki döntéshozói feladataival összeegyeztethető egyéb tevékenységet végezhet, nem lehet önkormányzati képviselő, önkormányzati vagy állami vezető és köztisztviselő. (A Magyar Nemzeti Bankról szóló 2001. évi LVIII. törvény)

V. A képviselő-testület bizottsága elnökének, tagjának összeférhetetlensége

Az Ötv. 22. § (1) bekezdése szerint a képviselő-testület határozza meg bizottsági szervezetét, és választja meg bizottságait. A bizottságok fő feladata, hogy előkészítsék a képviselő-testület döntéseit, ellenőrizzék azok végrehajtását, továbbá a képviselő-testülettől döntési jogokat is kaphatnak. Az Ötv. a képviselő-testület bizottságairól a nélkül rendelkezik, hogy különbséget tenne állandó és ideiglenes bizottság között, így azokra – az Alkotmánybíróság 68/1992. (XII. 21.) határozatával megerősítetten – azonos szabályok vonatkoznak.

Az Ötv. 24. § (1) bekezdése szerint a bizottság elnökét és tagjainak több mint felét a települési képviselők közül kell választani. Az Ötv. 24. § (1) bekezdése alapján a polgármester, az alpolgármester, a települési kisebbségi önkormányzat elnöke, a képviselő-testület hivatalának dolgozója nem lehet a bizottság elnöke vagy tagja.

A törvény csak az adott önkormányzat képviselő-testülete hivatalának dolgozója tekintetében állapít meg összeférhetetlenséget. Nem összeférhetetlen azonban más önkormányzat képviselő-testülete hivatala köztisztviselőjének bizottsági tagsága. Nem vonatkozik ez azonban a jegyzőre. (lásd a II/3. pont alattiakat)

A képviselő-testület bizottságainak nem képviselő tagjainak összeférhetetlenségére az Ökjt. 11. § (2) bekezdése értelmében a helyi önkormányzati képviselővel szemben megfogalmazott összeférhetlenségi szabályokat kell alkalmazni. Ennek indoka, hogy számos átruházott önkormányzati hatáskörben hozott döntés születik, amelyeknek jelentős hányadát a bizottságok hozzák. E döntések meghozatala során indokolt, hogy a döntéshozókkal szemben szigorú összeférhetlenségi szabályok kerüljenek megállapításra. Az összeférhetlenség eseteire vonatkozóan a részletes szabályok a képviselői összeférhetlenségnél már kifejtésre kerültek.

VI. Az összeférhetlenségi eljárások

Összeférhetlenségi eljárás helyi önkormányzati képviselő esetén

Az összeférhetlenségi eljárás szabályait az Ökjt. 8-9. §-a tartalmazza. Ennek értelmében az önkormányzati képviselő a vele szemben fennálló összeférhetlenségi okot köteles haladéktalanul bejelenteni a polgármesternek.

Az összeférhetlenségi ok megszüntetésére 30 nap áll rendelkezésére, melyet megbízólevelének átvételétől, illetve az összeférhetlenség helyzet keletkezésétől vagy annak az önkormányzati képviselő tudomására jutásától kell számítani. A képviselő köteles az összeférhetlenség tisztségéről való lemondását írásban benyújtani és annak másolatát átadni a polgármesternek.

Az összeférhetetlenség megállapítását bárki kezdeményezheti a polgármesternél, aki köteles azt a szervezeti és működési szabályzatban meghatározott bizottságnak kivizsgálásra átadni. A bizottság, ennek hiányában a polgármester előterjesztése alapján a képviselő-testület a következő ülésén, legkésőbb az összeférhetetlenség megállapításának kezdeményezését követő 30 napon belül határozattal dönt az összeférhetetlenségről. Olyan esetekben, amikor nem kötelező ilyen bizottság létrehozása (pl.: száznál kevesebb lakosú község – Ötv. 33/A. § (4) bekezdés) vagy a szervezeti és működési szabályzatban megjelölt bizottság nem készíti el az előterjesztést a fent megjelölt időre, a polgármesternek kell a képviselő-testülethez benyújtania az összeférhetetlenség megállapításra vonatkozó előterjesztést.

Az összeférhetetlenség kérdésében való döntés a képviselő-testület kizárólagos hatásköre.

A közigazgatási hivatal a fővárosi, megyei bíróságnál kezdeményezheti az önkormányzati képviselő összeférhetetlenségének a kimondását, ha a képviselő-testület nem dönt az összeférhetetlenségről, vagy döntése jogszabálysértő. (Ökjt. 10. § (3) bekezdés)

A jogorvoslati eljárást az Ökjt. 10. § (1)-(3) bekezdése szabályozza. Az érintett önkormányzati képviselő az összeférhetetlenségét megállapító, illetőleg a megbízatása megszűnését kimondó képviselő-testületi határozat felülvizsgálatát jogszabálysértésre hivatkozással, a határozat kézhezvételét követő 8 napon belül kérheti a fővárosi, megyei bíróságtól. A bíróság a kérelemről - annak beérkezésétől számított harminc napon belül - nemperes eljárásban, három hivatásos bíróból álló tanácsban határoz. A bíróság az érintett önkormányzati képviselőt, a polgármestert vagy a keresettel megtámadott határozatot hozó képviselő-testület képviselőjét, illetőleg a kereset előterjesztőjét meghallgathatja.

A bíróság döntése ellen további jogorvoslatnak, felülvizsgálatnak helye nincs.

A bíróság eljárására az Ökjt. 10. § (2) bekezdésben foglaltakat kell alkalmazni azzal az eltéréssel, hogy a bíróság döntése ellen - annak kézhezvételétől számított nyolc napon belül - az érintett önkormányzati képviselő, illetve a közigazgatási hivatal fellebbezést nyújthat be. A fellebbezésről, annak beérkezésétől számított három napon belül a másodfokú bíróság nemperes eljárásban, három hivatásos bíróból álló tanácsban határoz. A bíróság döntése ellen felülvizsgálatnak helye nincs.

Összeférhetlenségi eljárás polgármester esetén

Az összeférhetlenségi eljárás szabályait az Ötv. 33/A. § (3)-(6) bekezdése tartalmazza. Ennek értelmében a polgármester az összeférhetlenségi okot a megválasztásától, illetve az összeférhetlenségi ok felmerülésétől számított 30 napon belül köteles megszüntetni.

Ha a polgármester az összeférhetlenséget a fentiekben meghatározott határidőben nem szüntette meg, bármely képviselő indítványára – a képviselők közül választott háromtagú bizottság javaslata alapján – a képviselő-testület a következő ülésén, legkésőbb az összeférhetlenség megállapításának kezdeményezését követő 30 napon belül határozattal megállapítja az összeférhetlenség alapjául szolgáló körülmények fennállását, és kimondja az összeférhetlenséget, illetőleg az Ötv. 33/A. § (2) bekezdés b) pontjában felsorolt esetekben dönthet a hozzájárulás megadásáról. Száznál kevesebb lakosú községek esetén bizottságot nem kell választani, az összeférhetlenségről a képviselő-testület bizottsági javaslat nélkül dönt.

A polgármester összeférhetlenségi ügyében való döntés, továbbá a 33/A. § (2) bekezdés b) pontjában meghatározott hozzájárulással kapcsolatos döntés a képviselő-testület kizárólagos

hatásköre. A képviselő-testület határozatát az ülést követő munkanapon a polgármesternek kézbesíteni kell.

A polgármester a képviselő-testületi határozat felülvizsgálatát kérheti – jogszabálysértésre hivatkozással – a határozat kézhezvételétől számított 8 napon belül a fővárosi, megyei bíróságtól. A bíróság a kérelemről – annak beérkezésétől számított 30 napon belül – nem peres eljárásban, három hivatásos bíróból álló tanácsban határoz. A bíróság a polgármestert és a támadott határozatot hozó képviselő-testület képviselőjét, illetőleg a kérelem előterjesztőjét meghallgathatja.

A közigazgatási hivatal a fővárosi, megyei bíróságnál kezdeményezheti a polgármester összeférhetetlenségének a kimondását, ha a képviselő-testület nem dönt az összeférhetetlenségről vagy döntése jogszabálysértő. A bíróság eljárására a (6) bekezdésben foglaltakat kell alkalmazni azzal az eltéréssel, hogy a bíróság döntése ellen - annak kézhezvételétől számított nyolc napon belül - az érintett polgármester, illetve a közigazgatási hivatal fellebbezést nyújthat be. A fellebbezésről, annak beérkezésétől számított három napon belül a másodfokú bíróság nemperes eljárásban, három hivatásos bíróból álló tanácsban határoz. A bíróság döntése ellen felülvizsgálatnak helye nincs.

Az Ötv. 9. § (1) bekezdése alapján a képviselő-testületet a polgármester képviseli. Tekintettel arra, hogy összeférhetlenségi ügyben a képviselő-testület és a polgármester között érdekellentét áll fenn, a képviselő-testület képviselője a bíróság eljárásban polgármester nem lehet. Célszerű, ha a képviselő-testület az összeférhetlenségi ügyben hozott döntését követően az Ötv. 19. § (2) bekezdése d) pontja alapján arról is dönt, hogy esetleges bírósági meghallgatás esetén mely települési képviselőt bízta meg a képviselő-testület képviselőjével.

Összeférhetlenségi eljárás bizottság elnöke és tagja esetén

Az Ökjt. 11. § (3) bekezdésében foglaltak szerint a bizottság tagja a vele szemben fennálló összeférhetlenségi okot köteles haladéktalanul bejelenteni a bizottság elnökének és a polgármesternek. Az önkormányzati képviselő, a bizottság elnöke és tagja a tudomására jutott összeférhetlenségi okot a bizottság elnökének vagy a polgármesternek bejelentheti. Ha a bizottság tagja 30 napon belül nem szünteti meg a vele szemben fennálló összeférhetlenségi okot, a képviselő-testület köteles a határidő lejártát követő ülésén az érintett bizottsági tagságát megszüntetni.

Az Ötv. 22. § (1) bekezdése szerint a bizottság elnökét és tagjait a képviselő-testület választja meg és az Ötv. 103. § (1) bekezdés a) pontja alapján megilleti a megbízás visszavonásának a joga is. E rendelkezések alapján a bizottság nem képviselő tagjának jogállása eltér a képviselő jogállásától, ezért a törvény nem biztosít számára külön jogorvoslati lehetőséget a tagságát összeférhetlenség miatt megszüntető képviselő-testületi döntés ellen.

Az összeférhetlenség megszüntetése, illetve az összeférhetlenségi eljárás szabályozása más jogszabályokban

Törvény erejénél fogva szűnik meg az összeférhetlenség

Az Ötv. 33/A. § (1) bekezdés e) pontja a bíró és az ügyész, az f) pontja a Magyar Honvédség, és a rendvédelmi szervek hivatásos állományú tagjai összeférhetlenségét megállapítja ugyan a polgármesteri tisztséggel, de a megszűnés módját az ágazati törvények tartalmazzák:

1) **Bíró:**

A bíró szolgálati viszonya **megszűnik**, ha a bírót **polgármesternek, önkormányzati képviselőnek megválasztották** [A bírák jogállásáról és javadalmazásáról szóló 1997. évi LXVII. törvény (a továbbiakban: 1997. évi LXVII tv.) 57. § (1) bekezdés g) pont.].

2) **Ügyész:**

Az ügyész szolgálati viszonya a **polgármesterré, önkormányzati képviselővé történő megválasztásával megszűnik** [Az ügyészségi szolgálati viszonyról és az ügyészségi adatkezelésről szóló 1994. évi LXXX. törvény (a továbbiakban: 1994. évi LXXX. tv.) 40. § (1)-(2) bekezdés.]. Az **ügyészségi titkár, fogalmazó és nyomozó** összeférhetlenségi szabályai megegyeznek az ügyészével. (1994. évi LXXX. tv. 40. § (1) és (2) bekezdés, 81/N. §)

3) **Fegyveres szervek hivatásos állományú tagjai:**

- **rendvédelmi szervek hivatásos állományú tagjainak** szolgálati viszonya a törvény erejénél fogva **megszűnik**, ha őket **főállású polgármesterré** választják. [A fegyveres szervek hivatásos állományú tagjainak szolgálati viszonyáról szóló 1996. évi XLIII. törvény (a továbbiakban: 1996. évi XLIII. tv.) 59. § (1) bekezdés]
- a **rendőrség és a polgári nemzetbiztonsági szolgálatok hivatásos állományú tagjainak** szolgálati viszonya **megszűnik**, ha őket **polgármesteri tisztségbe**, vagy **képviselővé** választják. (1996. évi XLIII. tv. 59. § (1) bekezdés)

Az 1996. évi XLIII. tv. 1. § (1) bekezdése szerint a rendvédelmi szervek a rendőrség, polgári védelem, a vám- és pénzügyőrség, a büntetés-végrehajtási szervezet, az állami és hivatásos önkormányzati tűzoltóság. A törvény hatálya azonban kiterjed a polgári nemzetbiztonsági szolgálatok hivatásos állományú tagjainak (együtt: fegyveres szervek) szolgálati jogviszonyára is. A szolgálati viszony a törvény erejénél fogva azon a napon szűnik meg, amikor a munkáltatói jogkört gyakorló előljáró a törvényi feltétel beálltát megállapította.

Az Alkotmány 2010. július 22-én elfogadott módosítása azonban már azt is kizárja, hogy Rendőrség és a nemzetbiztonsági szolgálatok hivatásos állományú tagjai szolgálati jogviszonyuk fennállása alatt és annak megszűnését vagy megszüntetését követő három évig jelöltként induljanak az önkormányzati választásokon. Az Alkotmány alapján tehát nem a szolgálati viszony szűnik meg a megválasztással, hanem – választójog hiányában – mandátum nem keletkezhet, illetőleg ha mégis, akkor a mandátumát kell, hogy elveszítse.

4) **A Magyar Honvédség hivatásos és szerződéses állományú katonái:**

Polgármesterré, helyi önkormányzati képviselővé, helyi kisebbségi önkormányzati képviselővé választásuk esetén szolgálati viszonyuk a törvény erejénél fogva **megszűnik**. (A Magyar Honvédség hivatásos és szerződéses állományú katonáinak jogállásáról szóló 2001. évi XCV. törvény 62. § (1) bekezdés c) pont)

Az ágazati törvény az Ötv.-ben megállapított összeférhetlenségi szabályt kiterjeszti a Magyar Honvédség szerződéses állományú katonáira is. A szolgálati viszony a törvény erejénél

fogva azon a napon szűnik meg, amikor a munkáltatói jogkört gyakorló eljáró a törvényi feltétel beálltát megállapította.

Az Alkotmány 2010. július 22-én elfogadott módosítása azonban már azt is kizárja, hogy a Magyar Honvédség hivatásos állományú tagjai szolgálati jogviszonyuk fennállása alatt és annak megszűnését vagy megszüntetését követő három évig jelöltként induljanak az önkormányzati választásokon (a szerződéses állományú katonákra ez a tilalom nem terjed ki). Az Alkotmány alapján tehát nem a szolgálati viszony szűnik meg a megválasztással, hanem – választójog hiányában – mandátum nem keletkezhet, illetőleg ha mégis, akkor a mandátumát kell, hogy elveszítse.

5) Végrehajtó:

Ha a végrehajtót polgármesterként, helyi önkormányzati képviselőjelöltként nyilvántartásba vették, ettől az időponttól a választás befejezéséig, illetőleg megválasztása esetén a mandátuma megszűnéséig **végrehajtói szolgálata szünetel.** (1994. évi LIII. tv. 240/B. § (2) bekezdés)

6) A közigazgatási államtitkár és a helyettes államtitkár:

A közigazgatási államtitkár és a helyettes államtitkár jogviszonya megszűnik helyi önkormányzati képviselővé, polgármesterré történő megválasztásával. (2010. évi LVIII. tv. 39. § (1) bekezdés d); 49. § (1) bekezdés d) pont)

Megszüntethető összeférhetlenségi helyzetek

7) Igazságügyi és ügyészségi alkalmazottak:

Az Ötv. csak a bírói, ügyészi foglalkozást határozza meg összeférhetetlen foglalkozásként. Az 1997. évi LXVIII. tv. azonban az igazságügyi alkalmazottakra is tartalmaz összeférhetlenségre utaló szabályt.

A bírósági fogalmazó, bírósági titkár, igazságügyi szakértő és szakértőjelölt, tisztviselő, írnok, fizikai dolgozó megválasztása esetére az a szabály vonatkozik, miszerint: igazságügyi alkalmazott nem folytathat a beosztásával összeegyeztethetetlen, illetve olyan tevékenységet, amely a pártatlan, befolyásolástól mentes munkavégzését veszélyeztetné. (1997. évi LXVIII. tv. 36. § (2) bekezdés a) pont)

Közvetlenül megállapított korlátozás nincs ugyan, de a munkáltató vizsgálhatja a tevékenységek közötti összeférhetlenségi viszonyt.

Az összeférhetlenségi helyzet bejelentése vagy hivatalból történő megállapítása esetén a munkáltató az igazságügyi alkalmazottat 30 napos határidővel felszólítja az összeférhetlenség megszüntetésére. (1997. évi LXVIII. tv. 37. § (2) bekezdés)

Az ügyészségi tisztviselő, írnok és a fizikai alkalmazott hivatalával összeférhetetlen egyéb tisztséget nem vállalhat, ilyen tevékenységet nem végezhet.

Kifejezett módon megállapított összeférhetlenség nincs, a tevékenységek közötti viszonyt a munkáltató vizsgálja és megállapítja az összeférhetlenséget (1994. évi LXXX. tv. 36. § (1), 87. § (2) bekezdés).

8) Fegyveres szervek hivatásos állományú tagjai:

(lásd: 3; 4. pont)

9) Köztisztviselők:

A köztisztviselő köteles haladéktalanul írásban bejelenteni, ha vele szemben törvényben meghatározott összeférhetlenségi ok merül fel, illetve, ha közszolgálati jogviszonyának fennállása alatt összeférhetetlen helyzetbe kerül. A munkáltatói jogkör gyakorlója írásban köteles felszólítani a köztisztviselőt az összeférhetlenség megszüntetésére. Amennyiben a köztisztviselő az összeférhetlenséget a felszólítás kézbesítésétől számított 30 napon belül nem szünteti meg, közszolgálati jogviszonya megszűnik. (Ktv. 22. § (1) bekezdés)

Köztisztviselők esetében párhuzamosan sor kerülhet az Ötv. szerinti összeférhetlenségi eljárásra is.

10) A polgári védelem, a vám- és pénzügyőrség, a büntetés-végrehajtási szervezet, az állami és hivatásos önkormányzati tűzoltóság hivatásos állományú tagjai:

A polgári védelem, a vám- és pénzügyőrség, a büntetés-végrehajtási szervezet, az állami és hivatásos önkormányzati tűzoltóság hivatásos állományú tagjainak nem foglalkoztatási jogviszonyba történő megválasztása esetén összeférhetlenség keletkezik, a szolgálati jogviszony nem szűnik meg a törvény erejénél fogva, így az önkormányzatnál összeférhetlenségi eljárásra kell, hogy sor kerüljön. (1996. évi XLIII. tv. 59. § (1) bekezdés c) pont, Ötv. 33/A. § (1) bekezdés f) pont)

További fontos rendelkezést tartalmaz a polgármesteri tisztség ellátásának egyes kérdéseiről és az önkormányzati képviselők tiszteletdíjáról szóló 1994. évi LXIV. törvény 1. § (5) bekezdése, mely szerint, ha polgármester megválasztása előtt ügyész, köztisztviselő, a Magyar Honvédség, a rendvédelmi szervek hivatásos állományú tagja volt, a polgármesteri tisztség megszűnésétől számított 30 napon belül benyújtott írásbeli kérelmére őt közszolgálati, illetve hivatásos szolgálati viszonyába vissza kell helyezni. A bíróra, és akiknek önkormányzati képviselővé választás miatt szűnt meg a szolgálati viszonya ez a szabály nem terjed ki.

Felhívjuk a figyelmet, hogy a módszertani ajánlás kizárólag a jogalkalmazók jogértelmezését segíti. Az Alkotmánybíróság 60/1992. (XI. 17.) AB határozata szerint nem minősül jogi iránymutatásnak, kötelező erővel nem bír, konkrét ügyekben hivatkozási alapul nem szolgálhat.

Az ajánlás lezárásának időpontja: 2010. szeptember 1.

Összeállította: BM Önkormányzati Feladatok Főosztálya és KIM Választási Főosztálya